J. SALVADOR RODRIGUEZ
ENCUADERNADOR
San Juan de Dios, 7
Tel. 231526
GRANADA

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
— GRANADA —
Sala CAJA
Estante A
Número 40

[1]

Nota de cortar. Bolong. Titulo este: Miscellaneorum. tomo 7.

571 fol. (31 en bl.) Faltan los fol. 274 y 550 á 66

1º Junio 1912

Posteriormente falta desde el 540

Caja
6 A-40

R. 30764

Papeles Varios

Juridicos, Morales, i Historicos,

De diuersos Authores

Escritos en varias ocasiones à diferentes

Asuntos

Son todos papeles Manuscriptos.

Miscellaneorum tom. 7. Del Coll.o dela Comp.a de Jhs de Gran.a [struck through]

De todos los papeles que contiene este tomo

se hallara Indice en la hoja

siguiente.

Son del uso del P.e Pedro De Montenegro

De la Comp.a de Jhs.

Que los recogio en este tomo Año de 1662.

Alabado

Sea el Santissimo Sacramento

y

La Immaculada Concepcion de Maria

Santissima Nra Señora

Concebida sin mancha De culpa Original

Amen.

Papeles Varios

Juridicos, Morales, i Historicos

De diversos Authores

Escritos en varias ocasiones a diferentes

Asumptos

Son todos papeles Manuscriptos.

Miscellaneorum tom. 7.

De todos los papeles que contiene este tomo

se hallara Indice en la hoja

siguien.

Son del uso del P. Fr. Pedro de Montenegro

de la Comp.a de JHS.

Que los recopilo en este tomo año de 1687

Alabado

Sea el Santissimo Sacramento

y la Inmaculada Concepcion de Maria

Santissima Nra Señora

Concebida sin mancha de culpa Original

Amen.

Indice

De los Papepeles que ai en este tomo de varios.

c. 1. Por el Provincial y Provincia de Andaluzia contra el Colegio de S. Ermenegildo sobre q. debe alimentar a los q. estan en la huerta de la Casa.

c. 2. Por lo mesmo otro papel.

c. 3. Por el Coleg.o de Cord.a contra el Dean y Cabildo de la S.ta Iglesia de la mesma Ciudad en el Pleito de Diezmos. vide muchos papeles en mi tom. 6 de miscellaneos.

c. 4 Por el Colegio de Cord.a contra los mesmos en el punto de manutencion en no pagar diezmos.

c. 5. Por la Comp.a en el Pleito de Diezmos con breve del Pontifice inserto.

c. 6 Sentencia del Nuncio en el Pleito de Diezmos entre la Comp.a y la Iglesia de Cordoua.

c. 7. Por el Colegio de Toledo en el Pleito con la Dignidad Arçobispal.

c. 8. Por el Colegio de Antequera contra la iglesia de Sevilla.

9. Por el Consejo de la Mesta en el Pleito con el Duque de Arcos.

c. 10 Por el Colegio de Ecija en el Pleito con D. Alonso de Villavicencio sobre la herencia de D. Beatriz de Monsalve. vide mi tom. 6 de Miscellaneos de a fol.

11. Por D. Hernando de Quando contra D. Gabriel Arias.

c. 12. Anales de la Provincia de Paraguai desde el año de 1632 asta 1634.

c. 13. Historia de la Casa Professa de Sevilla desde el año de 1611. asta 1616.

c. 14. Historia del Colegio de S. Ermenegildo de Sevilla.

c. 15. Estrena de las escuelas de S. Ermenegildo.

c. 16. Historia del Colegio de S. Ermenegildo desde 1602 asta 1606.

c. 17. Historia del Colegio de Guadix desde el año de 1600.

18. Memorial del mal govierno del Farina Assistente de Sevilla.

c. 19 Razon del R.r de Cadiz a la Ciudad en aver cerr.do las escuelas de leer y escrivir q. alli avia.

20 Papel de mero, et mixto examine calificatorio q. puede, y q. debe hazer.

21. Parezer sobre la paga de los reditos de un censo.

c. 22 Reparo que se haze en la dedicatoria del libro de gemitu Columbae del P. Cardenal Belarmino.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA GRANADA

23. Ensaio sobre la lei 11 del Toro.

C. 24. Fiesta de Sevilla en las Beatificaciones de Nuestros Santos.

C. 25. Letras Annuas de la Provincia de Andaluzia de los años que se ponen aqui: 1581. y 1584. y 1591. y 1606. y 1611. y 1613. y 1617. y 1618. y 1619. y 1620. de Cordova de 1634.

C. 26. Cartas de Decisiones en materia de Estudios.

Todos los papeles deste 7. tomo son M. S.

C. 27. las respuestas de N. P. General q truxo el P. Melchor de Castro año de 1591.

C. 28. Quien fue el fundador del Collegio de Osuna.

C. 29. Annua del Colegio de S. Ermenegildo del año de 1620.

C. 30. Sermon de S. Borja.

C. 31. Sermon del Obispo al rei el P. Pedraza.

C. 32. Papel acerca del uso de S. Ignacio, y S. Xavier: este punto lo trata el P. Gomez latissimamente: en el 2 quaderno del tomo que tengo de sus Dudas morales.

33. Devociones para difuntos.

C. 34. Carta del Cardenal Zapata agradeciendo al P. Pineda el expurgatorio.

C. 35. Varias cartas acerca del Motin de las Universidades contra la Compa.

C. 36. Varios papeles, y cartas acerca del Motin en Cordova de los religiosos contra la Compa. por oponerse al Obispo Tobera.

Bæticæ Provinciæ annuæ litteræ

anni 1619.

Numerat Provincia Bætica quinque, et viginti locis socios sexcentos et triginta. in Domo Professorum una, quinq., et septuaginta versantur. Hispalense collegium parem amplectitur numerum, in Probationis Domo sex, et septuaginta. in Anglico collegio quatuordecim; in Iversiensi, quatuor. quinque in collegio studia repetentium, in Cordubensi, tres, et quinquaginta: in Granatensi octoginta; in Anduxarensi septem, in Carmonensi sex; in Malacensi quatuor et viginti, in Montellano quatuor, et triginta. in Osunensi quatuordecim, quindecim in Fregenalensi; decem in Giennensi Residentia, in Astigitano viginti. quindecim, in Xerensi, decem in Ubedensi; par numerus in Antequerano, quindecim in Marcenensi; quatuordecim in Baezano, duodecim in Trigueriensi quindecim in Cacorlano, sexdecim in Gaditano, quatuordecim denique in Accitano, mortem duodecim obiere, nomen quinquaginta Societati dedere.

Professorum Domus

Aluit hoc anno Professorum Domus quinq. et septuaginta, sacerdotes 30, tirones 8, reliqui in domesticam disciplinam adscriti; 5 functi; quidam in societatem adscriptus; Quantæ curæ fuerit huic Domui salus animarum, et superiores anni declarant, et tam multis testimonijs confirmat hic annus, ut si ea colligam universa parum videar instituta brevitati consulere; seligam tantum ea, quæ quantum sunt reliquis illustriora, tanta sunt memoria, et litteris digniora. Eximia salus, ut par erat in Principe ac Parente societatis Domo navata urbi nostris opera cum omnib. societatis muneribus, tum v° concionando, sacramenta administrando moribundos, ac vinctos omni ope iuvando; Nec charitatis exardescentes sinus hac tantum spatia percurrerunt, Patres duo in missionem profecti sunt, Sinon inter baduorum ustulantes arenas, sane inter gentes, ipsos sceleratissimos indos imitantes; Alij quatuor Patres ad diversa oppida se contulerunt, quorum omnium totus totiles labor fuit, excitarunt animos cibis,

et clerum universum ad omnem laudem decusq. pietatis, nec quod quam po pu
li ipsi tam optant, quam Societatis Parentes. Primi vero Patres quin decim
fere oppida honestarunt eaq. ad divinae legis observantiam revocarunt, multis
que in locis [illegible], dissidia, caedes, simoris loco ducobantur. Apud alios sed
[illegible] vitia [illegible] [illegible] virtuti [illegible] alij nefarijs [illegible] implicati
[illegible] tenebris [illegible] ut [illegible] Egipti
[illegible] tenebras [illegible] suscitare de lapidibus filios Abrahae [illegible]
[illegible] lumine, vitali [illegible] sacramentorum [illegible] daemonis fallacia [illegible] dissolvere. [illegible]
[illegible] salutem [illegible] omnes [illegible] acciderint [illegible]
[illegible] populi [illegible] quam diligenter curabant quam [illegible] divina mysteria
[illegible] Salvator [illegible] Archiepiscopi [illegible]
[illegible] Dioecesim [illegible]
neque [illegible] animarum [illegible] Pater [illegible]
[illegible] oppidum [illegible] comite [illegible] [illegible]
nemo meminerat: [illegible]
[illegible]
[illegible] nostrum [illegible] audiendi: [illegible]
[illegible] adversarius [illegible] seminare inter [illegible] moderatores [illegible]
Sic [illegible] tempestas in nostrum Concionatorem in ordinationem publicam execrationem
[illegible] veritas, discussis nubibus [illegible] coelum reddidit, [illegible] solem. Et cognita
ab Archiepiscopo veritate, eandem a nostris traditam doctrinam in singulis civitatis ecclesijs [illegible]
[illegible] praedicare, quatenus eodem [illegible] invidiae [illegible] aemuli [illegible]
[illegible] commutarent. Sodalitates quatuor, quae hanc domum cohonestant, carceres
et xenodochia frequentant, quorum ministeriorum utilitas in animorum commutatione
quia est: depulsa sunt enim furta et latrocinia, et odia multaq. aliorum pericula: mul
ti etiam delectas ad libidinem feminas ex quibus liberos iam susceperant expulerunt. Non
nulli a nefarijs se coniugijs, quae, ut castis parcamus auribus, verecundo silentio libet involu=
vere, quam libera in arce ponere, disiunxerunt. hoc [illegible] So. [illegible] annum pecca=
torum vinculis irretiti ingenti aliorum laetitia confessione expiati.
Solemni pompa vinctis euchar[istia] ministratur: ita carceris locus his diebus apparet ut magis pio=
rum [illegible] quam impiorum custodia esse videatur. Quae in his generibus scelera acciderunt innu
merabilia sunt, nos ex eo numero unum atque alterum [illegible] deligemus: [illegible] cum Son=
[illegible] et maleficiis priusquam securi colla subijcerent, ut commutato merore, non tam flagitijs iac=
turam vitae, quam susceptis peccatorum maculis angerent. quidam multarum caedium vel facino=
rorum reus adnitente Salvatore nro, capitalem sententiam tam sitanti, [illegible] aio tulit ut
acceptos curationis eum repentina sanitas [illegible]. tota in Xpo mens defixa erat, et sua=
vis in ore sermo[illegible], qua Dnum appellabat, profluebant ex oculis lachrymae, vere in=
dices poenitentiae tam sincerae, ut ad tegendas genas promerent saepe sudaria. Ad locum
ubi deventum est verba de patibulo fecit, ad multitudinem circumfusam cuiusdam viri
nobilis ab eo insimulati innocentiam publice declaravit: et precationum subsidia fla=
gitavit tum datis fortiter, [illegible] cervicibus perennem sibi vitam brevi mortis [illegible]
patefecit. Alter reus in quaestione sive nocendi [illegible], sive, ut mendacio se a cruciati=
bus liberaret, virum gravis criminis auctorem nominaverat. cum duceretur ad mortem
actum cham e dilig[illegible] a nris ut confessionem ille suam coram multitudine de patibulo ipso retegeret

quotam

notamque tanto viro a se inustam ore deleret: ita eadem opera duobus hominibus dispari beneficio consultum. Alteri ne capitis et famae discrimen adiret, si innocenti vitae falsum crimen apposuisset. Alteri ne unum corpore simul animum perderet, si tanti sceleris conscius diem ultimum clauderet. Reliqui capitalem sententiae sententiam magnis virtutum studijs ad mortem se muniunt. Unius praeter caeteros vitij et scelerum poenitentia insignis fuit, qui cum primo esset omnium desperatissimus tantum doloris sensum, deinde ex turpitudine actae vitae memoriae coepit, ut adhuc recens ex quaestione ad tormentis crasso ~~[illegible]~~ fune nudum tergum acerrime caederet, nec se a quoquam cohibere sineret. Mercenarij latrones

provinciae praesidem Generali adstante, selegerunt; Generalisque ut quo loco apud se sit Societas, declararet, primam sacrificationem suam postbabitis aliarum religionum templis, quamvis amplis, quamvis egregijs, in aede nostra fieri voluit; eamque magno suorum religiosorum numero totiusque urbis stipante nobilitate, decoravit: illum quoque nostri summo charitatis affectu receperunt. Ad templum ubi celebraturus erat sacrum, in illo singulariter ornato altari: graviter coram concionatore verba fecit; ea quoque pro concione de nostrorum in curandis animis sedulitate dixit, ut onus potius quoddam nobis putemus impositum, quemadmodum tantae religionis existimationi respondeamus: quam ut [illegible] laudum partem in nobis aliquam agnoscamus. [illegible] tanto hominum concursu celebrata est quantum nemo in ullo huius urbis templo meminerat. Multa in hac domo in rem animorum gesta sunt, sed quae ad memoriam nihil habent insigne, omittentur omnia: praeter unum: quidam ex nostris apud quaestuarias mulieres concionatus est, et caeno quoque voluptatis ad superas gratiae auras tres revocavit: stabili quoque coniugio dicavit: quo eiusque pudicitiae consultum est. Dives quidam concione nostrorum ita permotus est, ut pro refectione [illegible] horreis frumenta protulerit, multis quoque qui solvendo non erant, gratuita subsidia tribuerit.

B. Patris N. festivitas singulis quoque annis solemni pompa, et totius urbis frequentia celebratur: ubi primum Regis civitas de regia valetudine certior facta fuit, omnes nostri cum scholasticis externis in aedem nostram longo ordine convenerunt, in qua solemne sacrum precibus et lithania peractis, fecerunt: quod non parum totam urbem

commovit

His itaque gestis obiit frater Petrus Aguilar, Patris Francisci
Suarez comes fidelissimus, vir sane omni virtute imbutus, et quem magistri
vitam in se exprimere curavit, et sectatus. Commentavit hunc quidem P.
Fran.ci Giron collega Balisoleti Prepositus olim, qui in provinciam
Baeticam negotiorum gratia pervenerat, qui ita omnium animos vivus ob-
strinxit, ut mortuus ab omnibus collacrimaretur. Cuius egregia virtus per
amplam suppeditat scilicet in dicendo materiam. Sed quoniam quae dicen-
da essent, separatum potius volumen exigunt quam ut his litteris illi-
gentur, idque aliquos iam in sua provincia curari nuper accepimus,
videmus hanc illis gloriam ut qui eorum potiori facultate sunt
digna, ea ipsis integra reservemus. Obiit etiam Martinus Fernandez
coadjutor, rei familiaris strenuus asservator, cumque in societate
singulari suarum virtutum odore, septem et quinquaginta, tam intenso
Dei amore semper flagrabat, ut magna sui animi laetitia actibus
anagogicis occupatus ingentemque tempore videret. Febris quidem
et reliqua morbi incommoda, non modo aequissimo animo tolerabat,
sed etiam hoc ipso non mediocriter angebat, quod nihil unquam, ut
ipse aiebat, adversi Dei nomine pertulisset. Multa de illius
virtute admirabilia scribi possent, sed dum vivorum pudori
consulimus, media succidamus oportet. Eorum qui divinis Sacramentis
se frequenter expiant non minor utique numerus neque fructus, quam
in ceteris locis. Templum nostrum frequens fuit, inprimis pietasque
hominum magna in suscipiendo singulis mensibus indulgentiae. Cuius rei
beneficio plerique iam peccata singulis mensibus confitentur. Ineuntium
celebrata [illegible] numerus fuit duodecim interdum millia, quindecim vel
uno aut altero die numerata sunt. Festis diebus praesertim
in quadragesima ad nos omnium ordinum atque status incredibilis confluit
multitudo scilicet concionum scilicet sacrorum mysteriorum Sacramentorumque causa.
Saepe autem usu venit ut quindecim domestici sacerdotes confitentibus va-
lentibus, assidua opera, satisfacere non possint. Sed ad domesticos
fructus ne singula percurramus accelerant externi, quiquidem do-
mesticis nec copia nec ubertate cedunt: nostri his rebus distenti

modo

modo hic modo illic excurrunt quo vel charitas impulit vel necessitas, principia Christianæ legis multitudini tradunt, succurrunt miseræ inopiæ, virginum solitudini, viduis et pauperum angustiis, quæ quidem officia ita sedulo curant, ut civitatem in admirationem rapiant. multa in hanc sententiam afferri possent sed ne longum faciam unum dumtaxat attingam. Ferebatur in nosocomium æger pallio opertus, accesserunt duo e nostris. Discooperuerunt illum, quærunt an aliquid in animo lateat, quod confessione sit expiandum, negat ille prorsus, monet sacerdos, ut ad memoriam vitam ~~red~~ sibi redigat anteactam, ille tamen, ac si nullius diri delicti teneretur, nihil se meminisse significat, tunc Pater quasi id quod erat divinans, quæ ista, inquit, dementia est, ut malis per summum dedecus sempiternis addici suppliciis, quam brevi quodam pudore suffundi, quem gloria excipit immortalis. sic ille effusis repente lacrimis, libet, inquit, parere monitis, Pater occultisque peccatis confessione detectis, sacroque etiam oleo ad subeundum cum communi hoste certamen delinitus, conversus ad Patrem ægrotus, abeo inquit, e vita Pater, abeuntem tuis precibus adiuva et a peccatis absolve, vix cum a noxis Pater absolvit, cum corpore solutus animus, tum demum felix, tum ~~q~~ demum beatus cum utrisque vinculis expeditus toto impetu, feliciter ut speramus, petijt, ore in cælum.

Plures sanitatem ob merita Parentis nostri Ignatij obtinentes magna huic domui subsidia attulere: mulier cum tertium jam diem acerrimis in parturiendo doloribus urgeretur propter salutis desperationem ab omnibus deserebatur, sed non deseruit illam qui derelictis solet accurrere. tetigit Parentis nostri reliquiam subitoque filium feliciter edidit; quidam ex nostris Parentis N. arcæ amiculum miro artificio elaboratum, pretiosis margaritis, gemmisque distinctum, perfecit. regium plane opus aureos circiter millium, et sine æmulo elucubratum cuius longitudo omnis palmosque quatuordecim in quo multa latera, quatuorque beatorumque nostrorum facies inspiciunt undique, incredibili ornamentorumque varietate multiplicique filorum et frondium, tantæ artis ut eius pulchritudo spectabile admodum reddat. nec inferioris artis unicum sacerdotis sacrificantis ornatum sericum auro et argento intextum sacro instrum.to adiecit ut in Parentis N. ~~beatificat~~

Canonizacione

Spectabilis omnibus appareat. Templum nostrum calce incrustatum hoc anno: quod ita perpolitum extitit, ut maximam illius pulchritudo spectantibus iucunditatem afferret; vivus fuit singularis ardor et affectus huius urbis erga N. P. Fran.cum Xaverium in communi omnium laetitia, et solemni apparatu quo eius beatificationem celebravit: tum ingenti gratulatione nostrorum, tum publica civitatis acclamatione: utriusque senatus nobilitas templum nostrum cohonestavit. aedis sacellum pulcherrima peripetasmata vestiebant; vestis autem explicatae varietatem ornabat adhuc et distinguebat varietas carminis. id metro strictebat heroico Beati Xaverij egregia facinora commendabat, carmen cingebat emblematis, alijs que ingeniosae musae que muneribus mirifica cum oblectatione legentium. Sed cum de singulis iam collegijs ea quae videbantur dicenda sint, restat ut non nulla quae in illis gesta sunt perstringamus.

Collegium Hispalense.

Incolunt hoc collegium quinque et septuaginta, sacerdotes unus et viginti scholastici novem et viginti caeteri in domesticum laborem versantur. E sacerdotum numero theologia 4. philosophia tradenda tres occupant: iuventutem ad humanitatem erudiunt sex, fratribus unus, societate recepti spectatae indolis duodecim adolescentes. quorum plures ingentes parentum difficultates, ut nomen de vita demonet, religioni darent, superarunt: ex his quidam eumdiu rectorem, ut reciperet, urgeret, rector que ea de re parentem admonendum existimasset, predolore parens obmutuit, deinde in furorem rabiem que conversus vehementer in nos exarsit, urbem que totam commovit, ut de nulla re hoc tempore ageret: obtinuit a pontifice facultatem ut apud saecularem filius detineret, ut eius constantiam experiret. rebellit iras domum sed pauci dieb. filij prudentia mitigatus et eos poenit, et ad nostros venire causa reversit; excussa que illa prima perturbatione animi, quam saepe regere in manu nostra, ut societati filium, ne deo vocanti resisteret, viceravit. effecta omnia interni auxilij, magistrorum que paternae disciplinae discipulorum que bono studentium: longum esset exempla quaerere. multa sunt ad magistrorum declarandam sedulitatem istam proximis scripta litteris: addat hoc duntaxat de adolescente gymnasia nostra ventitante, cuius admirabilis eventus silentio praeterundus non, qui cum ardenti spiritu, de martyrum societatis qui apud Iaponidas ferro occubuerant, perorante magistro auscultaret, ita martyrij studio

studii fuit allectus, ut dum quietis nocte somno obrigeret, se raptu martyrem somniasse fert, ingenti q[ue] naturæ ignis vi tormentis, et si somniatis superandis, somno excitatus, lectulum, res mira!, sanguine aduerit purpuratum. Se q[ue] mœroris nebulis circumfusum cum martyrij palmam e manibus ereptam propelleret, Societatem q[ue] subito in votis ardentissime habuit, q[uibu]s studijs annuente Deo in societatis numerum dixum cum alacritate adscriptus fuit. Adolescens pietatis studijs deditus qui et sacramenta capiebat assidue et lectitabat libros de pietate scriptos et vestem ciliciniam ad reprimendam corporis contumaciam induebat, et exemplar denique erat ad imitandum; sic igitur dum in eo totus ut a susceptis maculis accurata se se confessione purgaret, n[on] tulit id callidus et inuidus plenus insidiator, suasit illi media lascivientis animi muliercula, ut n[on] modo tam salutare animi expiandi virtutem abiiceret, sed et ut et reliqua pietatis opera despiceret. Desudandum patri nostro fuit, qui a confessionibus ei erat ut in fraudem inductum adolescentem de errore deduceret. Et si litterarum studia ea qua solent sedulitate tractant, nec nostri publica sinant frequentari gimnasia, nostris interdum disputationibus, sabbatisque magna cum laude hominum q[ue] frequentia n[on] minori. ardor tu[m] nostros foras erumpere et velut spirantes ignes ardentiores scholastici nostri per urbem discurrunt, cohortatiq[ue] ad desipientes homines in foro in compitis, in portis urbis frequenter nec in villes agunt. Nosocomijs, et carcerum custodijs diligenter operam nauant. Quorum fructus longum esset hic recensere, sed paucissima quæ per summum verticem, aut capillum unum, l. alterum recensebo, et ne verbis me nudis lusisse quidquam arbitretur. Concionabundus quidam e nostris cum in medium ludicrum quod tunc dabatur a circulis decantantibus se iniecisset in medium totam repente multitudinem spectaculo auertit, ut ipsi quoque cantatores cæteram turbam sequi in templum non dubitarint. Ubi plures totius anteactæ vitæ confessiones fecerunt. nec minus feliciter de nostris alter cum in foro plurimi, cæteraque scelestium turba ludicro esset intenta se se immisisset in medium, et tunc novitate rei, tum orationis vi ita perculit universos, ut illico ad genua ingenti cum detestatione facti prociderent. Iussit eos Pater pœnarum loco contritionis actum clara voce pronunciare, inde ad ædem nostram universa multitudine comitatus ascendit, ibi plurima animarum expiatio facta est. repertus est septuagenarius homo Angelicæ salutationis ignarus, nedum Christianæ fidei misteriorum, nec ad confessionem unquam accederat. instructus fuit, et magna animi alacritate animam confessione expiauit. Huius cohortationis alter post octauum diem ad ipsum fratrem perculsus peruenit se non diu, ac nocte quiescere potuisse, postquam eum audiuit concionantem. Iussit ut sacerdoti nostro confiteret, sic fore, ut mœstitiæ nubes penitus euanescerent, et cum numquam bene confessus esset, ortus

est denuo ab ultimis annis usque ad novissimum, atque haec fuit medicina maeroris, et initium tranquillae, hilarisque vitae.

Cum senarii domibus lusoria famuli festis ad ludendum diebus convenirent non solum sacrum ommittebant, sed quam plurima scelera committebant; sed fratres nostri cum divini honoris studio, tum summae salutis incensi ab urbis praeside contenderunt, ut aleatoribus clausa domo pravam illam consuetudinem tolleret; quod cum ei esset nostrorum contentionibus persuasum, non modo aleam funditus sustulit, sed ludentibus poenam severam instituit, si iterum similibus luderent diebus, quod et cives et lusores ipsi admirati Societatis nomen magnopere commendarunt. Nec iis negata, qui ad patibulum duce- bantur; qua in re pretium operae fecisse nobis videmur cum feri homines, ac scelerati quamplures ad mentis sanitatem reverterint, suorum scelerum veniam publice a Deo, populoque flentes petierint, et mortis cruciatum subierint tanta aequitate animi, ut ad exploratam coeli felicitatem eos pro- ficisci crederes. Et ut intelligatur quam non inutilis in his colendis locetur opera: Homo quidam beatitudinis consequendae spe amissa, ita daemonis oppressione urgebatur, ut se ipsum caeco mentis furore correptus interficere excogitarit: ut infelix conscientiae portam aperiret. Sed cum nefarium differret crimen subito teterrimus humani generis hostis facile se ad eius necem paratus obtulit, vitamque illi eripuit nefariam, si caelesti demon voce subito percussus, in clamante ferto scito viam in Societate tanti medellam mali adinvenies, miserum non relin- queret. Venit in Societatem et totius anteactae vitae animum confessione expiavit. Vir cum maxi- mo iaceret in luto, noctuque ambularet in publico locutus sibi Satanas, cui ille se non semel addixerat, horribili moloch specie, vasto oris hiatu ad devorandum expeditus formas induebat teterrimas ut terroribus cogeret, quem non posset imperio, corpore incedebat et nudo et atro, linguam exerebat enormem, ostentabat deformes, cruentosque dentes, manus porrigebat aduncas, ferreis cum harpagonibus, ac denique qualis est talem se homini spectandum praebebat. Hoc ille viso perterritus et pene a sensibus alienatus, simul ac commodum fuit, semianimus venit ad nostros, adeo pavidus ut quoties gradum faceret, sibi in enormes illas fauces videretur incidere, posuit peccata cum detestatione fletuque plurimo, vix ut fari prae singultibus posset, ex- piatione animi facta abit illa formido et ille pavor, eamque ingressus est vitam ut

+ obiectum nemini dubium esse possit, quin id ei visum divinitus sit ~~obitum~~. Erat mulieri unigenus filius sine quo vitam acerbam atque iniucundam putabat, sed potuit haec frui iucunditate diu- tius, misere nam ille ab inimico interemptus, illatumque exanime corpus in maternas aedes, recen- ti cruore oblitum, foedisque vulneribus deformatum, spectaculum sane atrox, illa tamen tam diro aspectu excita magnis eiulatibus angoribusque se dedit, sed sacerdos noster ita eam adortus ut non solum iniuriam remiserit, sed pro homicida qui filium abs- tulerat supplex oraverit. Duo coniuges amplissimis familiis nati adeo inveterato odio

in

interre dividebant, vt desperata in perpetuum concordia de divortio agitarent: horum efferatos animos vnus è nostris Deo dante mitigavit, perfecitque tandem vt in gratiam pristinam redirent. Hispali cum domestici os Patris Nri Ignatij meditationibus mentes suas ad perfectæ vitæ studium excitassent ardor domi conceptus erupit foras. Homo ditissimus cum legitimo careret hærede fortunas suas omnes condito testamento, vt cum vita decederet, pauperibus legavit: sed divino instructus consilio singulis anni mensibus domi nræ egentium scholasticorum multitudini adstante scholarum præfecto ingenti animi lætitia summum argenti pondus liberaliter impertitur: ait enim se magis suum velle adimplere legatum, quam post obitum hanc curam alijs relinquere. Sodalitas quædam huius collegij solito sui more virtute et numero floret, in ea sacerdotum exemplis præcæteris eminet, videre enim est viros primarios et præ alijs graves, reliquis virtutum prælucere faces, ut manifeste notare liceat, exemplo sodalium totum proficere ecclesiasticum ordinem, mores que fieri quotidie meliores, nato iam vocabulo ab Annunciatione B. virginis congregationis nomen: quæ cum quamquam præsentem animorum utilitatem ostendit spem tamen iniicit non minorem, fore ut quemadmodum clericorum numero ita etiam pietatis incrementis amplificetur; habent enim et si sua inter se tentamenta quibus eorum prius ad suum cætum se aggregarint constantiam ac voluntatem explorent: crescit autem numerus vna cum die mira que sodalium est incolligendis adiungendis que novis fructibus novitas et industria. res ex animi sententia plane succedit nam præter quam quod ad suum quisque officij munus instruitur, ab ijs etiam scelerib. avocatur quæ per dies festos cessationis suadet inertia; sunt etiam viri nobiles in hoc cœtu sæculares, quorum mores tanto nomini et vitæ respondent xenodochia frequentant ipsi sua infirmis opera atque ope ministrant: statutis diebus simul omnes ad Altaris dnici misteria coicaturi accedunt. Domi nostræ suas sibi sunt exortationes accommodatas Dnicis dieb. præter cœteras magna et ijs cura ut famuliam integram habeant inculpatam pietatisque exercitam studijs. Ex hoc in Christo collegio plures sead religiosos horum cœtus aggregarunt: qui cum Dei Matrem præcipuo quodam religiosis studio venerentur, lætiores indies progressus ad omne officij decus experiuntur. Sodalicium soc, quod è natu gradiorib. constat etsi magnos aut doctis et sapice viros in suum numerum legit, tamen tantum abest ut id ætatis homines versari inter adolescentium et discipulorum gregem pudeat ut mirifice potius pijs eorum sermonib. capiantur. Sacerdotes plures huius sodalitatis huius publicas frequentant custodias, et ad diversa oppida ut aiarum saluti consulant proficiscunt. ubi plurimi, qui diuturnas animi labes, aut numquam

+ confess. detexerant, aut in ea taciti praeterierant, eas tandem eluere induxere in dium, et suam omnem turpitudinem aperire. Senex in his quidam numquam rite confessus, cum de inferorum incendiis huius Sodalitatis concionantem alumnum audisset, metu perterritus ad Sacerdotem accurrit, totumque pestilentis virus evomuit. Magna est apud omnes existimatio Sociis Collegii: itaque vel saepe consulitura a civibus et nostri suapte sponte civibus consulunt, dum per eam occasionem eos ad confessionis communionisque sacram adducunt. Auxit aestimationem istam dialogorum ac litterarum contentiones, studiumque in recitandis scholasticorum orationibus; sed praecipue nostrorum fratrum vita et animorum utilitas, qui enim ceteris curis posthabitis aliquot dies Parentis Nostri Ignatii meditationibus sese exercuerunt, longe magis et domi perfectionis suae, et foris alienae salutis studium exarsit. Iam vero atque impransi foris ad ianuam dehorum spectant, dum emendicata ab tanto liberorum reliquiis una cum pauperum ... domi cubantes laute scilicet epulentur, non sine magna religiosorum aedificatione. His proventibus terrae fructus in non impari devotione res ponderunt. + Hispali Societatis anno templum est patefactum, ingenti omnium gratulatione et concursu, stupentibus etiam plerisque unde novum templum subito exsurgeret: et quod ad illud attinet recens aedificatum, illud admirationem non vacat, quod magno artis miraculo pulcherrime concameratum est, quod plerique fieri posse non putabant, et si spacio exiguum, opere tamen eximium, cuius elaboratae artis structura omnium oculos in se rapuit. Sed quo magis res ob oculos proponatur, tradenda est prius breviter aedificii descriptio: atque ut nihil de externa illius facie loquar, quae ad sui contemplationem viatores vel nolentes invitat, nihil de amplitudine ac dignitate patentis introitus, qui quamtumvis turbam facile admittit et reddit: nihil de nobili fenestrarum ornatu, nihil de cetera elegantia dicam quae non modo novos vel peregrinos tenet oculos, sed etiam assuetos, cingitur unaquaeque aedificii pars illustri atrio lapidis medietate fonte decorato: duo a latere excurrunt porticus, seu ambulacra, sive ad nostrorum usum, sive ad colloquia cum externis opportuna, ubi oblectationis causa perennes: egregiis menianis ad prospectum simul et venustatem. Ex cavaedii huius amplitudine apodyterium sacrum ingredimur, mira omnium artificum industria concameratum, multis sculpturis et imaginibus ornatum: et fenestrarum splendore specularius distinctus, quarum lumine clarissimo totum spledet et illustratur. Huius locus via in templum recto tramite perducit: ubi tanta pulchritudine ac varietate animus distractus in quam partem se vertat ignorat: parietes caelaturis plurimis et imaginibus exornati, ovalem formam et speciem imitantes, fornicato tecto in testudinis formam coronant; nititur haec quatuor et viginti anteis, quae duodecim pulcherrima suis coronamentis causant sacella, in quorum singulis Graeci et Latini sculpturae singuli doctores locantur, tretlantibus quae medii

Se quemnam in animas causa Societatis vocatus est? Lebes, tamen ... [illegible]

Baet. 1619-
B.U.G. Caja A-40 Fol 453v

Medij eorum nomina inspiciunt incisa. Cingit loculamenta ista coronix, in cuius
cophoro triglyphi plurimi interiacent metophis [illegible] loco capita animalium Eze=
chielis miro sculpturae opere collocant. ~~[illegible]~~ + crates auro illustrata coronicem + ferrea
coronat, ad quam prospectum 12 patent aditus. Sic 2a templi pars erigitur
eadem structura respondente. in hac vero duodecim epicicli Apostolorum sculptis ima
ginibus gaudent. huius 2dae partis coronamentum Hermenegildi Regis inclyta -
~~tho~~ trophea mutilis et metopis interpositis opere coronant perfectissimo. coronamento
nititur templi camera lunulis duodecim singulis Iesu nomine caelato sculptura em=
blematibus incisa, eximio artis ~~[illegible]~~ splendore refulgent. primam huius fornicis partem
epicycli in gyrum 12 collustrant, quibus tot martyres caelati quot virgines aparent
fulgentis auri colore tanta cum proportione decorati quantam templi maiestas
postulat et declarat. His epicyclis variae enituntur fornices ~~[illegible]~~ lunelulae, quibus corsae
interpositae annituntur. huius virginis attributa ~~sunt~~ in suisurg mediae sculpta aparent.
et in fornicis fastigio tamquam in regali solo sedens caelesti maiestate et praesidens
angelorum stipatus multitudine puer Iesus elegantis sculpturae insertus apparet hoc car
mine in gyrum inscripto de plenitudine eius nos omnes accepimus, cum omnes
templi ~~[illegible]~~ + Martyres et virgines ita inter se dispositi sint ut ab ipso tamquam a + doctores
perenni fonte emanent. Ara templi maxima sacrosanctae eucharistiae arma=
rium tabernaculum vocamus sustinet opus pulcherrime descriptum, et deauratum cum
singulari pictura ornatum tum 4or evangelistis, 4or loculamentis sculpturae [illegible]tis,
caelatis Christi, conceptionisque imaginibus et statuis ac sigillis angelorum scite factis
pulchreque dispositis sane visendum. hoc enim in templo Sancto Hermenegildo dicato
ipsius sancti martyrium depictum reperies: qui locus tum ob picturae elegantiam
invictique martyris ostentum cum ob singularem templi structuram quamplures
qui Europam peruagarunt caeteris sine aemulationis prurigine antecellere fatentur
oculis subijcit visitur cottidie multis tamquam artis prodigium admirandus potius
quam imitandum. claudat hoc collegium + singulares proventus cum apud do= + duo in ha
mesticos tum apud exteros, apud illos scilicet de scholasticorum morum sub singulis prov.a visi singulares
quoque annis periculum facere. Hac enim de causa ita litteris et virtuti se totos
tradunt, ut tales se in oribus ostendant, quales vult et desiderat Societas nostra.
hoc enim caelesti medicamine et litterarum studio atque virtutis singulariter subuen=
tum est. Apud hos vero singulis quoque mensibus pontificium lucrari iubilaeum, hoc
enim medio tantum proximorum saluti consulitur, quantum numquam ab exor=
dio nascentis collegii meminerat nemo.

Hispali non solum Moralis Theologiae quaestiones enodant, sed de ijs etiam
dominicis diebus inter clericos et parochos collationes introducte
quas ipse Archiepiscopi vicarius sua praesentia semper cohonestat
cuius exemplo omnes fere parochi huius urbis adsunt non sine mag
na cum illorum, tum ipsorum civium utilitate.

Baet. 1619

B.U.S. Caja A-40 Fol. 454

Domus Probationis

Socij sunt in hac domo 75, 11 veterani Tyrones reliqui, quorum omnium vnus, vt speramus, abiit in cœlum; ex his Pater Ioannes Baptista a puero in Societate disciplina educatus, non modo humanioribus + fervens
literis insigniter instructus sed philosophia, ac Theologia mentem ac pectus omnium virtutum genere
complevit, cuius hoc præcipua, ac propria laus fuit cubiculari solitudine quoties liceret delectari ibi
cum musis, et cum Deo consuetudinem habere, eximia in illo modestia, paupertas, contemptio, ingens
perfectæ vitæ studium, præcipuus divini amoris ardor, quem, si ex flosculi alicuius, aut herbulæ aspectu
identidem inflammabat. alter rebus domesticis constitutus nonagesimo ætatis suæ anno meritis dives
solicitis laboris palmam adeptus: in eius animus Deo flagrabat, vt in tanta annorum multitudine ad
genua summa cum reverentia in Ecclesia 4.or, 5.ve continuo horas orationi vacabat. Contigit
aliquando postquam Eucharistiam recepisset a prima luce in vesperam sensu sopito pene alienatus gratias
ageret: vt genu flexo, iunctis manibus, oculisque lacrymas effundentibus viderent, a tanti somnij dulcedine
difficile avocatus in se reversus voce quadam dulcissima Iesu nomen semel, et iterum vsurpabat, seque quadrantem vnicum sopitum sensu nondum sumpsisse inclamans, flagris a dæmone sæpius cædebantur,
senectutis gratia quadragesimalis inedia illi prohibebantur, sed ipsus id moleste ferens summis precibus + Iactores
dies ~~in quadragesimalis ieiunium~~ duos singulis quadragesimæ hebdomadis ieiunare est consequutus: et
prima illius nocte cum in lecto sisteret quiescendusque a dæmone crudeliter est verberatus, et plagarumque
acerbitate triduo fractus, debilitatusque decubuit. Cubabat humi durus per noctem, apprimebat nudis
membris cilicinas vestes, et diu se loris acriter cædebat, crebram sibi ipsi imperabat inediam;
castimoniam, humilitatem, et orationem in primis virtutibus commendabat, quibus Deum aiebat,
plurimum delectari: precationi autem eousque deditus erat vt compositis membris, iunctisque manibus
suavitate mentis ebrius, et suæ conditionis oblitus mente raperetur ad Deum. Novitius quidam
mortis causa timens ne e Societate expelleretur a Deo petijt eiusque prius se mortem, quam expulsus
videre, et impetravit; isque cum consumatus in brevi complesset tempora multa, in ipso ætatis
flore ad laborum suorum premium evocatur in cœlum, ~~mors~~ mors ipsa antea ~~ta~~ vitæ testis
fuit, tantaque vultus hilaritate, mentisque lætitia decessit, vt eum ad æternam quandam, beatamque
vitam migrare sentires. Tyrones porro quanquam sibimet curæ sunt, satisque in sui ipsi colendi
animis occupantur, tamen eorum pietas non se domesticis tantum tectis, ac parietibus continet,
sed foras etiam prodit, et permanat ad exteros, alij cantantes onerati per vias triumphantium
more discurrunt: alij, iumenta fimo onusta per oppida duxere. Pro se quisque strenue
cum alacritate et gaudio, vt ipso statim additu novæ vitæ, vere Societatis filios ingentibus
animis magnos ad studium religiosæ demissionis progressus fecisse cognosceres. Pudor noster facit
quominus multa de eorum virtute dicamus. Quidam adolescens non genere nobilis, tum apud
principes gratiosus e domestica pugna non ignobilem victoriam reportavit, nam cum parentes
statim adeolassent, vt illius mentem, 1. minis averterent, 2. blanditijs, fallacijsque ipsorum

dea in Pa / prou ... / ex lar ex

rotinium

esset, ut adolescentem si sequi vellet abducerent; Is sua firmitate eos ita debilitavit, ac
fregit, ut ij re penitus desperata satius ducerent inanes redire domum, quam diuturna, atque
inutili pugna suum dedecus augere, desperatque hausit Adolescentis ardens cohortatio ad amicos,
quem in suscepta sententia sententiam confirmabat. Quod cum à Parentibus viderentur, exploraverintque
quam frustra in eius commovenda constantia desudarent, qui ad id ipsum caeteros inflammavit:
ad extremum dedere manus. Adolescens ergo cum nobilitate, divitijs, opibus, gratia plurimum esset,
atque ad maiores etiam honores additum patefactum, et expeditum haberet omnia ut stercora
arbitratus est ut Christum lucrifaceret, quem etiam duo ingenio, et nobilitate non impares
paulo post secuti sunt. Commovit vero ea res non mediocriter procerum Hispalensium
animos, adeo ut aliud fere nihil per eos dies in sermone omnium versaretur. Paucis autem
ab ingressu diebus, ut se mundo, sibique mundum crucifixum esse omnibus testaretur laudensque,
attrita, et lacera, panno ex manibus pendente urbem vicatim obivit, panem humiliter emendicans: quo spectaculo non parum civitas stupefacta Deo, et Societati mille continebat laudes
Alius insció Patre se in tyrocinio recepit, cuius Pater simul ac quod factum esset unico
filio quem fortunarum heredem et stirpem familiae destinaverat, cognovit; scilicet improviso malo exanimatus tyrocinium accurrit, facta alloquendi cum filio potestate omnes
machinas admovit ut eum domum reduceret, sed frustra: constans ac Deo fretus adolescens omnes eius artes elusit; ergo ille dolore ardens, cum re infecta domum revertisset flare
furere, insanire, furorem suum in coniugem, in domesticos, et nata, aquibus se
de filij silio ~~[illegible]~~ celatum dicebat expromere: civitatem ~~turmas~~ bis miscebat, urbis proceres
in nos concitabat. Nec furori modum nisi filio recepto adhibiturus videbatur. Adversus
omnia adolescentis animus invictus perstitit, quin etiam ex crebro gravique certamine, ut
fit, non modo illustrior evasit, sed etiam firmior. Quod ad communem animarum
utilitatem pertinet et si domus haec excolendis novitiorum moribus est dicata, non tamen
si quod incidit eiusmodi tempus deseruntur externi. Doctor quidam theologus et
gravis ad exercendum divinis commentationibus animum more Societatis
inductus, partim beneficio tam salutaris exercitationis, partim piis nostrorum
colloquutionibus ita profecit ut non prius a nostris abire vellet quam ad novitiorum
disciplinam admitteretur. Nec desunt viri nobiles qui ad res gerendas Societatis opera uti vellent, multique quanti nos faciant sublevanda suis opibus inopia

nostra declarant. Nam tanta fuit privatorum hominum liberalitas ut ea non modo necessarijs vitæ usibus prolixe cumulateque subvenerint, sed etiam in sacram aedo methicam supellectilem redundarit. Templi res aucta est nobis maioris altaris schemate pergrandi, et augusta imagine ad summum usque fornicem elevata, margines artificio vario pyramides columnæ auro omnes nitidissimo incrustatæ. Addita est praecipuæ ecclesiæ ara elegans sanctorum plurium tabula picturis admiraculum variegata, aureorum mille distributa. Infantis Dei imagine corporumque reliquijs ornatorum suapte aucta singulari, quæ omnia quingentis aureis circiter indicantur. Potitæ hæc domus sacello quodam noviter extructo (quo sacrum cum cohortationibus tyronibus peragitur) ita perpulchre elaborato ut omnes una voce in societate aliud sspar non esse proclament: cui operi aureorum duo millia pia nobilium devotio adiunxit.

Collegium Ivernense.

Furente hæreticorum hæresi Iverniæ plures catholicorum ibi conmorantium veræ religionis studio exardescentium hanc urbem attigere ubi felicem portum infelici quodam huius ecclesiæ sancto lumine praenitido, nomine nobili Felix de Gusman, ut omen dicat nomini; et pari eventu alumnorum negotij consulat. Huius viri tutella totiusque urbis praesidio vitam degebant honestam: postea precibus ipsorum litterisque regis nostri Philipi curam illorum societas suscepit; domique commorant si non perampliæ accommodatæ satis. Sunt ex nostris tres in hoc collegio, ~~[illegible]~~ Virginis conceptioni dicato cuius auxilio plura in dies beneficia experiunt. Huius Collegij praecipuum munus est hos fidei nostræ avidissimos alumnos litteris et virtute munire, ut parentes suos, sive Patriæ incolas ad fidei cultum traducere, neque ex vano haustum institutum cum fructus uberes ulneis obvijs excipiant, tractant pro pinguis et veræ religionis semina illis mandant; quidam illorum martirium sportum professus est atque huc nervis conatus est ut cæca hæreticorum corda divinæ veritatis lumen admitterent; tanta est enim in plerisque caligo ut diecum nisi a iustitia sole non posset: tanta autem aliorum perversitas ut lumen oderint, noctem adament, nec dent ducibus dextram qui extrahere eos conent e tenebris, quidam ab-

hæ-

hæresi expiatus est, et nonnulli alij animi nutantes firmati. Unus ex his alumnis ad veræ vitæ vias adiunctus est, reliqui ita se instituunt, ut ab ijs non tam hoc tempore postulandi sint fructus quam uberrimi in posterum expectandi. Ita præclaros eorum eventus qui in hoc officio occupantur sperare iubet quorum tum virtute tum in rebus gerendis industria huius Collegij disciplina mirifice emendata ut planius ex his litteris perspici potest. Hæreticorum in hac urbe commorantium accurate huius domicilij Alumni purgant aures qui hæresum labem non tam suo quam alieno vitio susceperant. Milites fidem veram adversantes ad officium vocari et ad pietatem erudiri ut qui nihil nisi ferrum et bella in religionis cultum tractabant exspectaculo iam sint cæteris novo studio eiusdem religionis. Cernas qui stationes et vigilias agunt ut religionis urbis mœnia prosternant sopire suo globulis decurso rosario horas metiri nocturnas et cum cibilibus pie certare abstinere se periurijs ac maledictis, observare aliasque pastores ac sacerdotes, divinum verbum sitientibus et auribus, et alijs audire. Nec paucos ex hæresum tenebris eripiendos expectamus, dum aliquorum fides quæ aliqua labebat ex parte firmetur. Excitavit Deus virumquendam pietate, opibus, et nobilitate æque divitem qui commodo urbis loco domicilium suis sumptibus coemit; Cui si aliorum quoque accedat benignitas divinitus excitata Confectum Deo duce recent. —

Collegium Anglicanum.

Socios amplectitur hoc Seminarium quatuordecim: et viginti Alumnos, hos duo Societati, quinque alij religionibus nomina dedere. Tragicum hoc anno drama de Rege Henrico datum est; maxima Sanctissimorum virorum frequentia ac plausu, nec non eximia ingeniorum præclarissimorum approbatione. In Angliam missi sunt tres; Adde pietatis argumenta accedunt vota studia quæ religiosæ vitæ, quibus plerique tenentur, ac præter eos qui vitam nostram adamant et varijs cœnobijs et ordinibus addixerunt, reliqui pro se quisque contendunt ut probitate morum exemploque vitæ declarent, nequaquam se a Deo frustra in hanc virtutis palestram ac disciplinam vocatos, colunt omnem pietatem, et officiosi maxime virtutis sunt. publicis disputationibus tum theologicis tum philosophicis doctrinæ specimen dant. ad nostrum gymnasium ventitant modestia pariter ac diligentia excellunt: magnoque sunt scholis nostris et exemplo et ornamento. Data est solvendi pec

456

speculatis diversis, precipue anglicos penatibus opera, respondis quoque solvendis et disserendis anglicorum in hac urbe morantium otio saluti consultum est. multi autem qui vita mores et offensioni ... erant ad frugem ac disciplinam revocati. quidam ex nostris in exercendis ... multigandis iris, recipiendis et inimicis in gratiam, occupati. quemdam enim hominem interficere avantem, imo et patrem ipsum nefarium impedientem virum, occare, in ultimum gratiam reconciliavit. Anglicanos quinque ad fidem se nostram reducere. inter illos quidam grandis natu nec exiguae authoritatis, alter opibus ac nobilitate praestans, primus obiit et honorifice humato mandatus, secundus vivit adhuc, summo totius civitatis exemplo. et ita nostrorum quinibus in fide roboratus permansit, ut cum Calvinistis certamen et subitos ... optarit ut eorum mendatia, et fictas fabulas redargueret; is nunc nostris hominibus valde favet, et illorum se numquam custodem profitetur, crimiter et in ... se adiungere, et domum ... convolavit. infantis Dei natalitiis ingeniorum specimen alumni praeferunt, ad ingenio profectum addentes ornatum vario carminum artificio, emblematis passim: ac hieroglyphicis picturis iuxta venustatem elegantiam, et ingenii lumine intercurrentibus. haec de anglicano collegio pro instituta brevitate multa, pro illius rebus gestis et meritis per pauca.

Collegium Ciudad rodrigo [illegible] poenitentium.

Accessit hoc anno ad provinciae collegia, collegium hoc conceptionis nomine insignitum: quod nobilis Gundisalvus de Ocampo vir clarus satis totius diocesis ... vicarius generalis ... Archidiaconatus, ... plures sumptus pauperibus distribuens, maiora quaedam aggrediens, feliciter instituit auspiciis. nostrorum quatuor tantum continet; qui collegarum viginti educationi invigilant. collegii huius eo fini dirigit ut litteris et virtute imbuti sacerdotes, saluti proximorum suis possint oppidis vacare, cuius instituti recens adhuc progressus alios promittit uberiores; illustrant sane cum gimnasia nostra, tum huius urbis gravissima theatra, togas induunt flavas admodum purpureas et humeris pendentia focalia, quae si gravia, pergrata visui non parum. lustrant cum nostris finitima dioecesis

oppida

Oppida, ubi sese ad maxima bella parant, pollent præclara indole et ingenijs, et acta Theologiæ Sabira declarant, acresque literarum contentiones. immunerit Collegij appetunt ex longissimis locis currentes: peramplam habent domum, et grandiorem spem feliciora principia in dies perducendi: cum fundatoris præsidio, qui annuos eiusdem ditione aureorum duo millia quotannis larga manu in sempiternum tempus assignat; tum aliorum benefactorum tam pium institutum commendantium. Collegij præclara in solidis virtutibus augendis sui instituti rudimenta posuere. Ad eam rem omnes per singulas hebdomadas castitatis B. P. N. Ignatij commentationibus, sed inusitato sensu fructus mentes suas exercuerunt, et assiduas preces, sataque voluntarijs afflictionibus cumularunt. Dominica quaque lue confessionis, et Eucharistiæ mysteria apud nos obeunt: alij quoque frequentius coeleste ineunt convivium: dimissique per plateas Christianæ disciplinæ elementa tradere, rudibus instituunt, ita quod singulis prope modum dominicis diebus pueri congregati Catechismos audiuntur, magno ipsorum bono, pariique admiratione, et gaudio Civitatis. Excursionibus duo ad finitima oppida sese contulere, nec fructu caruit labor. confessiones quamplures a trigesimo, quinquagessimo ve anno, multæ a prima pueritia sunt repetitæ, magna vi pecuniæ iustis dominis restituta. Quidam cum peccatum Veneris, quod conceperat præ pudore non posset, eo in confessione præterito, contaminatissimo ore, et spiritu sumere coelestes dapes non dubitavit, resipuit tandem, et ad spem excitatus peccata sua accurata confessione detexit.

Collegium Cordubense.

Amplectitur domicilium hoc sociorum numerum quinquagessimum tercium, viginti divini pabuli dispensatores. 17 amplius scholastici, reliqui domesticarum rerum administri. In societatem præterea qui ad domesticam procurationem admissi, recepti sunt quatuor præclaris natura, animique instructi muneribus. Studet sedulo pro se quisque animarum commodis, ac saluti, et res, quæ societati propria est, ut rudi plebi, teneræque ætati lex Christiana tradatur, in ea huius Collegij fratres summa cum laude versati sunt. Omnis hæc civitas summo prosequitur amore societatem, præcipue ecclesiæ huius Antistes illustrissimus, cæteraque procerum Cordubensium nobilitas: huius studij indicia non mediocria præbuere, summa omnium lætitia, atque frequentia Beati Francisci Xaverij beatificationem plausu et acclamatione celebrantes. recens semper est nostrorum ad labores alacritas, neque committunt, ut operam suam vel cives, vel pagani desiderent, mulieres etiam, quæ se palam in meretriciam vitam collocaverant, quæque domum suam omnium libidini patefecerant nostrorum industria reformavit ad veterem piam; pluresque mutuis turbati odijs ex inimicitijs se receperunt in gratiam. sed quod

Longa admiratione fuit et Concionator noster in publica Custodia verba faciens plures ad totius vitae confessionem reduxit: praecipue quemdam, ita sceleratum ut ad poenitentiae sacramentum nunquam accedere iuraverit. Confessus est, et duas, quas ad turpes quaestus mulieres sustentabat, reliquit, vitamque degit tranquillam, et quietam. innumerabilia occurrunt, sed nonnulla ponam exempli causa, ut ex his quae dicuntur, intelligi possint ea quae tacentur: viri cuiusdam satis nobilibus magnum auri pondus clam surreptum fuerat, cum furti auctores, et conscij penitus laterent; collata suspicio est in virum quemdam alioqui nobilem, illustrissima natum familia, qui falso insimulatus cum in vinculis teneretur, magni tormentorum in quaestione, et supplicij non modo, sed vitae famae, fortunarumque omnium periculum adibat: Itaria pars in quaestione torqueri, capiteque plecti curabat, vinctique propinqui ut notae infamiam subterfugerent satisfactionem libenter praestabant, quam iracundiae magis, quam ~~concordiae~~ concordiae audiri adversarij totis viribus renuebant; quae res ab una nostrorum composita est non sine magna totius civitatis alacritate, societatisque laude singulari. Pontificii subsidij beneficium tanquam caeleste donum, ubique est acceptum sed in hac urbe praecipue ubi tantus quippe Confitentium numerus fuit ut audiendis omnibus multi dies noctesque satis esse non possent. Forenses fructus fuerunt etiam uberiores varij enim in foris habita concio magnos animorum motus effecit, res erat sane iucunda, cum ij ipsi, qui videndi causa vel curiositatis videndi quid ageretur accederent, saniores inde recederent: plures pernobiles ~~concionem~~ praetereuntes, equis ad aspectum concionatoris persistunt, nec prius inde discedunt, quam concionandi finis est factus, quorum non plures confessiones indies fiunt. mitto alias hominum cum Deo reconciliationes, admirabiles animorum commutationes, et id genus alia quamplura, quae in hoc uno concionandi genere summa omnium approbatione sunt facta, nec silentio praetereundus est sacerdos qui libidinis ardore pene alienatus daemonem, ut sui voluptati familiarem haberet sollicite inquirebat: multis annis in proposito perseverans, qui cum nostrum sacerdotem concionantem audiret subito ad Deum conversus diabolicae fraudis laqueum reliquit. Mercator quidam a quo aureorum duo millia ablata fuerant ad sacerdotem ex nostris afflictus pervenit, utrasque utilitati consuleret, sacerdos totius rei satis conscius tanta industria sui hominis negotium suscepit, quanta rei prosperae eventus ostendit, invenit furem cum quo tanta verborum efficacitate allocutus est ut poenitentia motus crimen sacerdoti retexerit, ipsique illico, pecunias tradiderit, quibus Mercatoris ingenti, et necessitati consultum est. Aliis rebus non mediocriter aucta est poenitentium in aede nostra frequentia, nullusque fere de nobilitate tam est, qui erga societatem optime sit animatus apud eamque saepe rite, et perlibenter expiet. elucet in nostris pietas, et studium non tantum propriae sed alienae salutis. Aegrotus morti proximus fortunas male partas uxori testamento legaverat: quidam ex nostris uxore renuente aegroto persuasit ne in tanta peccatorum caligine sese praecipitem ageret, subitoque testamentum revocavit, muneri suo satisfecit.

in æde maxima, alijsque præcipuis urbis locis conciones habitæ magno animorum ardore nulla ostentatione artis, atque doctrinæ, quo maior non solum utilitas sed frequentia auditorum fuit. Concionator enim cum apud quosdam quem ut mulieres diceret, ita permovit dicendo utique suspirijs, gemitibus, comploratione templum omne complerent, ipsumque dicentem obruerent; duas quoque convertit fieri quarum pudicitiæ consultum est. Nostræ scholæ mirum in modum, et numero augentur, et fructu; nostrorumque in disputationibus acumen, et benignitas civibus ad theatra convenientibus magnæ admirationi fuit, nec parvum Societati nomen, atque amorem conciliavit. E primoribus civitatis duo multos iam annos capitali inter se odio dissidebant, nec unquam illustrium virorum authoritate ad concordiam adduci potuerat: tandem nostri sacerdotis hortatu pertinaciæ finem fecerunt, suasque inter se iras, diu conceptas placarunt, eademque opera se suasque familias cæde, ac pernicie liberarunt.

Collegium Granatense.

Granatæ floret etiam disciplina gimnasij. Prælectiones de rebus theologicis ac philosophicis fiunt septem. Nostri in hoc collegio septuaginta octoginta numero numerantur: Sacerdotes 28, Scholastici 27, reliqui temporali procurationi incumbentes. Ad Societatem vocavit Dominus sex, parem numerum ut speramus in cælum. Nobis virtutis specimen, in Societatis officijs sollicite præstandis ostendere. Scholastici nostri festis ad sacrum diebus summa totius urbis aclamatione peregrinas per plateas vagantes trahunt. Adventus ferijs et quadragesima longum esset fructus concionibus forenses numerare. Omnia quæ circa hæc dici solent gesta communia non repetam. Iubilæis quinque millia amplius sacram sinaxim Domi nostræ recipiunt. Sed ut urbana linquamus et proferamus externa, quæ nec rerum genere sunt inferiora, nec copia: Vrbs in vasta opida instituta est profectio, in qua multa alijs communia exputa. Præcipue vero: Mulier in summa annonæ caritate, tres ipsos dies panem non gustaverat, stimulante fame animi desperatione vitæ ut finem ærumnis faceret, diabolico dæmonis impulsu suam omnibus pudicitiam nec dum ipsi dæmoni venalem exposuit; huic ob pudicitiæ impudicus hostis iuvenis speciem obviam it, siquidem indigentiæ sit ætatis flore et præclaris animi, corporisque bonis ad libidinem abuteretur, subvenire respondit; sed cum a dæmone, mulier temerarijs ausibus angeret, dæmonis contentione luctantis oppressa forte Iesu nomen usurpavit, subitoque inferiorum improbus luctator evanuit: In Societatem pervenit mulier et concientiæ labem expiavit. Mulier alia honesto loco nata quæ virginis tantum voce fruebat, infamiæ et periculi metu adulta tres filios ex adultero

458

conceptos respondidit tanto criminis perterrita nunquam ad confessionem accesserat. Audita quod vultuose concione illico confessione scelerum maculas deleuit. Nec dissimilis de alia quae nefarius erat exercitus, et quod doma-
ri de gloria dum suas tenebras adamabat praecipes ferebatur ruebat in vitia, et hypocrita facinora [illegible]
[illegible] superabat, a sacerdote quodam [illegible] exaudiri vetabatur ne illam ab impudica
cuius amicitia reuocaret, concionatori auscultauit nostro a quo tanto ardore habita est exortatio ut illam ingeni
cus immutauerit: et nostros a quibus abhorrebat accersiuit: suis scelera confitetur et in dolore veniam a
+ viri militibus, ex sibi ad salutem praesidia parat, quae in suis tenebris deridebat. Mulier minus pudica +~~dominis~~ [illegible]
nibus ac ferro elapsa profugerat, quam vir in necem [illegible], forte in sacerdotem nostrum incidit a quo deliniti ita, adeo
ut viro ei pareret: ita ambo bona fide reconciliati diuina in nostro templo mysteria frequentant. Alia multa
[illegible] causas praetermittentes, scolasticorum ardor recolendi [illegible] in crudelibus [illegible] tempore
singulis diebus festis per plateas, hunc in abducendis aleatoribus a turpi otio multitudinem ludendi, accendit
+ duodecim [illegible] aleatorum multi [illegible] [illegible] reddiderunt; frater +~~[illegible]~~ fasciculos abstulit, nulla vi extorta
nulla collatorum offensione sed aliquis aleatoribus vltro oblatos, res ad laetitiam et voluptatem erat singulis cum
domum nostri redirent suam quisque praedam vespertina per otia commemorabant. Quidam sexaginta se admisisse di
cebat ad ludum peccata, alius ludos sedis [illegible] professus; et vero tanta fuerat eorum qui confessionis causa sacer
dotes requirerent, ut ei non modo ecclesia sed nec domus quidem vniuersa sufficeret. Redeamus paulisper do
mum et de sodalitiis deiparae gymnasioque dicamus: sodalitiorum omnes quae alia saepe teruntur nisi quae diui
nis oblatumque luce misteriis, et quasi lentio ad iuuentur: suis rebus [illegible] [illegible] animo audit ille aduo
lunteria [illegible] desciuit vltram numerus speramus fauente Deo auctum iri quotidie. Gymnasii pietas
nihilo inferior, et quamquam in eo de sodalitate sunt multi, tamen laus fermè eadem ceteros. Sane [illegible]
vit frequens peccatorum ab aetate confessio adeo quae graui acris exortatio [illegible] nostrorum quare tantus inter au
ditores extitit ardor ut triginta iam religione numerentur amplius. Ecclesiae structura indies magis ac magis auc
+ forma escit. Huius amplitudinis +~~[illegible]~~ et specie [illegible] absoluatur [illegible] dicemus. [illegible] P. nostri Ignatii
solemnitates magno hominum concursu ac nobilitatis plausu celebrantur: viget quotidie in omnibus quidem
pietas: Matrona nobilis paritura partus doloribus oppressa sacerdotem nostrum precibus postulauit ut in ta
+ foemina to vitae discrimine ad confessionem reciperet, vellet, sed ita parturientis dolores percreuere ut mente + [illegible] destitu
ta minime confiteri valuerit: Ad magnum pietatis opus ubi S. P. nostri imago mulieri attigit, vna cum pe
ccata manifestauit et viua mansit adeo maxima omnium admiratione foetum edidit. Quod quidem nostri
tri simile ac plene miraculo suscepit visum. P. N. Francisci Xauerii Beatificatio in tempore ciuitate omnium
cum aclamatione et plausu accepta, quare reliquis in prouintiae ciuitatibus. Auxit celebritatem cum auditorum
regum praesentia ac [illegible] amplissima familia tunc Archiepiscopi qui de diuina solemnitate
suauissimo [illegible] musicorumque instrumentorum [illegible] decantata fecit et Canonicorum pietas singularis.
Quippe erat aedibus nostris [illegible] ornatus et ad speciem magnificus et ad [illegible], ut qui cumque accederent, par
tibus nostri conspectu in animus sensibus commoti [illegible] laetitia lacrymas tenere non possent

Collegium [illegible]

Habet hoc collegium sacerdotes nouem, horum praesunt scholis quinque, tres erudiendis
Sumante pueritis, 49 expediendis conscientiae nodis 59 enodandis [illegible] ambagibus: reli
qui in numero 8 in disciplina domestica versantur. Gymnasium humanis, diuinisque discipli
nis instructum, et multitudine auditorum et pietatis doctrina studiisque floret maxime

Ex discipulorum nº in Societ.m coaptatus e unus in alias Relig.s 12 multosq plures
dare noua gestiunt: Sodales magnos in piet.e ac uirtutibq progressus habent: hi e n. a ma
gistris instituti sunt ut festis diebq terni Nosochomium inuisant cristianq legis capita
rudibq tradant egentium inopiam subleuent. persuasum e desperatae mentis hominibq
ut mores suos componerent, et superioris uitae dedecus in sequentis laude corrigerent. aperte
sunt Daemonis fraudes, quibus fucum animis faciebat. Delet.q eiusq. iniuriae ex ani
micorum pectoribq et ad maiorem credi spem atq fiduciam quos a rat.e desperationis
dolor auertat, quibq rebq idcirco exempla n addimus ne in rebq n grauissimis multi si
mus: Sed inter memoranda unum prætereundum n censeo: Mulier honesto loco nata
nobilit.e prædita parentum consilio suorum matrimonij fidem propinquo præstit erat. cuiqs
parum a domo egressa in Bæticam sese cum lasciviente amico contulit. Erou.m cuiq rei cons-
cius Pater illam sequutus fugientibq interemptam relinquere cogitauit, sed sanitate res-
tituta virili personata ueste in uiri nobilis obsequium ingreditur: cum subito Parentem
foro prospectaret, aufugit, viriq despecta ueste, fœmineam sese aliam vestiuit et inso-
lenti animi audacia temerarijs ausibq in lupanar se præcipitem egit ubi scelera petulan-
ter sceleribq de industria cumulabat: Sed quo magis scelerum magnitud.e facinorum obru-
ere conabat hoc magis eorum cura, atq angore torquebat. hac animi audacia eius-
dem beneficij fœmina grauibq iniusta notis, cessit: carcereq inclusa criminis fœditate
Verberibq se addictam prospectauit sed cum a iudice amplissima familia nata uideret
facile crimine solutam liberauit: in beneficiumq meretriciumq iterum ea recepta sese
in maiora scelera implicabat: quidam ex Nris tanto animi ardore eam alloquutq
ut anteactæ uitæ confessionem pegerit nec hoc contenta felicissimis auspicijs in religionem
dedit, ubi miro oiq exemplo, singularisq obseruantia floret. Alia mulier morti
proxima multis grauium virorq precibq placari ut animi confessione labes expiaret, nrorq
consilio ~~exicua~~ dolore ingenti crimina confessione expiauit. Alia quæ a prima ætate turpitudinis
causa fuerat abducta nrorq consilijs non modo flagitiosam illam uiam reliquit, sed et piam
religiosamq secuta in ea laudabiliter perseuerans. Quidam scelestissimus a concubina consuetudine
sese remouit, eamq viuendi rat.s exorsus est, quæ maximam omnibq, qui eum nouerant, admi-
rationem incussit. Vbio et nri Nosocomia, publicasq custodias inuisunt, ex qua re semper insignis
animorum utilitas consequi solet. Theologiæ moralis explicatio summa cum laude ciuitatis
e Clericorq præsentia cohonestatur. In æde nra, alijsq præcipuis urbis locis conciones habitæ magno
animi ardore, quo maior n solum utilitas, sed frequentia auditorum fuit, atq. eo res progressa est, ut
occupandi loci causa ciues duabq, tribusve horis ipsas concionis anteverterent, ne sero in refertum templum
venirent. Hisce concionibq plurimi adducti, ut ætatis uniuersæ confessione expiata nouum vitæ
genus susciperent, diuinaq mysteria frequentarent. Multis odijs depositis, inimicitijs se reconciliarunt.
in hoc genere unum accidit non sine diuino numine sane mirabile. Ciues erant duo, qui graues
inter se inimicitias exercebant: ~~ex~~ eorum alter, qui grauissimis iniuriam ab altero se accepisse existimabat

Nulla cuiusquam auct.e adduci poterat ad pacem, tunc sacerdos e nris. adortus cum inimico
reconciliauit. Magna est in hac vrbe pietas, et deuotio erga B. P. N. Ign. nec frustra, cum
plura à Deo beneficia propter eum experiatur. Fœmina diuturno, grauiq; implicita morbo
sacerdotem nrum. euocauit, hæc Parentis nri. imaginem, quam ille secum attulerat piè, magnaq;
cum fiducia diu.ᵃ benignitatis osculata extemplo recepit sanitatem. Altera, quæ perniciosam
inediam obstructis visceribus, ac voce interclusa cibum capere non poterat, pari ratione sanata.
Sacerdos graui oculorum dolore correptus idem expertus beneficium. Probauit etiam eandem
opem vir nobilis, ardebat quotidiana febri per 4.or annos nullo medicorum industria reperto remedio
dum ipso festi peruigilio, cohortator ipsi noster quidam fuit, eum vt deprecatorem apud eum adhi-
beret, fecit eo auct.e, nec vana ceciderunt preces, nam postridie ægritud.e depulsa incommodæ
valetud.s vindicatus. Alter cum eiusdem opem implorasset, reliquiasq; attigisset mortis discrimine
ereptus, vnde certa in dies prece eundem vt patronum veneratur, et noua salutis fælicem
successum propitiare studet. Nec minor est pietas vrbis erga N. B. P. Fr. Xau. cum
non minora in dies beneficia excipiat. Quidam tibiæ dolore ad laborem impeditus illius opem
summis precibus implorauit, nec vana cecidit eius spes cum subito salus restituta sit.

Collegium Anduxarense

In hoc Collegio 4.or incoluere Sacerdotes, sed operarij strenui, qui facile quantum numero
deerat labore, et industria compensarunt: in opere domestico fratres 5 versantur. Vix credi
posset operarijs tam paucis messem potuisse tam vberem colligi. Mulieres etiam, quæ se meretricia
vita collocauerant se ad verecundiam reformarunt. Quidam grauiter offensus cum vlcisci
iniuriam perfacile posset, nec deessent qui linguæ flabello iræ flammas accenderent, tamen
vnus ex nris, ita eum allocutus est vt omnia Dei causa condonauerit. Anno cœptæ sunt
scholæ, imo hoc anno omnium latinæ apertæ sunt, in eisq; imbui humanioris eruditionis
quas frequentissimas speramus fore. In scholarum inaugurat.e tragœdia acta, maxima nobi-
lium, populiq; frequentia, non sine magna auditorum approbat.e Nobilium plures iam
nos fauit, libentiusq; suos mittit liberos informandos, quamquam auditorum n. magna copia
est. Atq; vt suam vineam nostris operis augeat propitium se nobis præbet in re augenda
domestica: templo cum alia multa ornamenta accesserunt, tum vestis sacerdotalis auro, argentoq;
depicta, opus est perbene factum, ducentis aureis stetisse dicitur. Ex quo fit vt quantum ciuitas
in nos propensa videatur, tantum nos spei, fiduciæq; concipiamus non frustra apud
eam vigilias nras laboresq; consumptum iri

Collegium Carmonense

Totus est nostrorum in animarum salute vbique frequentes vt opere ipso maledicentium ora
perfringat: peruenerunt in hoc oppidum duo ex nostris in missionem quorum modestiam
æmuli conuicti plures ipsi societati gratiam referebant: et si iucundus fuit nostrorum
aduentus mora tamen iucundissima vt indicauit discessus: quem ægre tulerunt sa-
cerdotes vt nisi nocturnis tecti tenebris emigrarent, plus dierum detinerentur inuiti. Vir
quidam diues, et nobilis hæc omnia prospectans tanto amore nostros prosecutus vt socie-
tati collegium in ipso oppido feliciter instituerit. is quadraginta aureorum milliadum
viuens societati donauit: moriens aureorum triginta millia vt virgines nuberentur
legauit. atque vt magis intelligatur quantum huic optimo, amantissimoque viro socie-
tas debeat id sua voluntate, ac iudicio fecit, et quod prudenter constituerat in eo constan-
tissime permansit, nam multis vrgentibus vt testamentum immutaret acriter re-
stitit dictans, perfecto mentem hæreditatis societatis relinquendæ sibi diuinitus iniectam,
à qua mente discedere nefas esset ideoque nostros, qui moribundo aderant moriens iucundissi-
me est amplexatus, et meritis insignitus in cælum migrauit. sunt in hoc collegio denuo
[illegible] instituto nostrorum sex, sacerdotes tres, reliqui rei domesticæ incumbentes. fructus
interni externis respondent, illorum partes sunt non modo suæ, et domesticorum saluti
consulere verum etiam alienæ. Mulier quæ multum temporis cum propinquo res fue-
rat à tam nefaria multa turpitudine liberata est. Æger cum pænitentiæ sacramentum
non sine magna omnium offensione resqueret, nostrorum persuasionibus est inductus
non modo vt graues certe peccata sed vniuersa confiteretur. ad exitium perducta lis est
inter duos viros. qui mutua rabie efferati perniciem sibi magnas querebant. Mulier quæ
castimoniæ voto neglecto corpus suum ad omnem libidinem diuulgabat, cum ad extremum
veniam tantorum scelerum desperaret, nostri sacerdotis opera ad spem diuinæ misericordiæ
erecta, inueterata vulnera, quæ diu occultauerat indicauit, nunc autem ad sanitatem
mentem perducta tanto in sacramentorum vsurpatione versatur ardentius, quanto antea
ammisserat ea cupidius, quæ pænitentiæ sacramento detegenda essent. Religiosus cu-
iusdam ordinis Concionator maleuolo animo nostros homines est inuectus: at nostri nihil
sibi contra ea, nec dicendum, nec faciendum putauerunt, causa, innocentia que freti: ita
patientia iram vicit, vt concionator ipse paulo post nostrorum in perferendis iniurijs
patientiam, in rebus administrandis æquitatem non sine auditorum admiratione, et gaudio prædi-
cauerit. promulgatum est à nostris iubileum ac per eam occasionem tanti facti sunt
ad sacram communionem, confessionemque concursus vt quanquam illi diluculo ad audiendos
in templo pænitentes vigilarent, multi tamen anteuenirent præstolantes: increbescebat de-
inceps numerus eo vsque vt ad inclinatum iam in pomeridianum tempus diem de sellis surgere quibus
à mane reclinauerant non liceret. secundum cibum eodem redibat ibique ad quartam noctis
absoluendis reis operam dabant.

Collegium Cazorlense.

Quindecim Soc. explent collegium, sacerdotes 7. Horum tradendae humanitati duo operam navant, & rei domesticae curatores, horum duo prima elementa induunt pueritiae, nostrae societatis munera diligenter obiere. Unus qui per triginta annos verecundia, et metu impeditus non rite confessus gravissimis suppressis flagitiis, quae ad eam usque diem perpetraverat ad confessionem permotus, illum arctior quidam somnus complexus est, tunc inquiete noctis sibi inter plurimas arborum varietates amoenus rivulus decurrere videbatur: cuius ad finem perveniendi cum magna efferretur cupidine eius cursum secutus, devenit tandem ad antrum, quo se rivulus latebat: ad quem videndum appropians immensae altitudinis lacum conspexit aqua subatra, et caliginosa nimis: cum egredi tentasset nulla potuit ratione quin potius aquae decurrentis impetus in lacum praecipitem egerit: ubi cum omni auxilio destitutus mediis undis iam esset periturus ex insperato ad latus antri animadvertit fenestellam quendamque de societate in illa praesidentem tanto lucis splendore micantem, ut totum lacum lustraret. Hic cum manu apprehensum eduxerit e lacu in pulcherrimam domum tecto carentem, sed artificiose elaboratam, et mirifice depictam introduxit, iam quem incolumem adortus domicilium quod oculis usurpas inquit hic consto. quidquid postulaveris invenies. somni imago, hominis animo viva adhuc in horas eum adhuc exiguo timore affecit, et iam perditum qui se suspendio vel praecipitio saepe vitam finire cupierat ad saniorem mentem, et ad animi salutem divina ope revocavit. Certant fructu domestici cum hiberni eiusque regionis ad duo oppida duae factae excursiones: labori uberrimus respondit proventus: multa dissidia sopita unum potissimum, unde graviora mala impendebant; duo adolescentes non ignobiles rixati semel restituta iam pace iterum violata unus alterum alapa, alter vicissim fustibus alterum publice acceperat: inter utriusque partis propinquos saeva odia exarsere quae patris rectoris strenua opera ita fuere restincta ut stabilita pace nulla iam in posterum inter eos discordia metuenda esse videatur. Nobilitavit templum novum sacrarium ingeniosae structurae apprime elaboratum centum aureorum pretio quorum partem pivrum attribuit liberaliter. res familiaris et nihilo aucta magna pars aeris alieni quo premebat dissoluta.

Collegium Malacitanum.

Sunt in hoc Collegio de numero 24 undecim sacerdotes reliqui rei familiaris administri: sacerdotum duo inferiorum scholarum praeceptores: caeteri Societatis ministeriis incumbunt. Ea est in hoc collegio frequentia sacramentorum, ut si superiores annos cum proximis conferamus maiores quotidie gratiae habendae sint Deo, qui nostros labores tam frugiferos reddit. ad finitimos populos tres institutae sunt profectiones: tantusque undique ad eos audiendos hominum numerus confluebat, ut sacerdotes duo ad tantam multitudinem non sufficerent. ad conciones autem privatas adiungebant institutiones, vix ut horis ad cibum & ad explendum aliarum precum munus otii aliquid superesset. Quidam verborum asperitate ac comme

melius ab altero provocatus nihil nisi submisse. Denique respondit, qua animi aequitate insolentior is factus in hominem furentem incurrit, et sed remedio pervenit, addere aut ignominiae notam delendam. Cum multa R.m incitarent fratrem et praeterea alios et propinquos, viros acres et manu promptos haberet, nihil tamen aggredi nisi consulto patre, quem habebat in missione, voluit. Cuius oratione placatus, non modo habere remisit sententiam, sed operam etiam dedit, nihil ut ea de re ad fratris aures propinquique perveniret, ne videlicet militaris insolentiae homines ad iniuriam suo nomine ulciscendam inflammarentur. Aliud admiratione dignum accidit. Senex ubi erigere animum et respirare coepit a primis incunabulis dicendi seriem orditur: narrat se numquam confessione accessisse, dolore tamen frangi et graviter angi diuque opportunitatem optasse, ut hot animi sordes, vera confessione dilueret, sed timore perterritum, alteri se se credere, praeter quam patribus Societatis numquam ausum: quae ceteri ex tot scelerum ac flagitiorum commemoratione ad iracundiam potius ac furorem, quam admirationem et lacrimas moverent, nostri Patres misericordia moti eum ad confessionem receperunt: vix autem sacerdos peccatis dedit, cum extremum vitae spiritum, hoc quam feliciter edidit; mulier cum partus difficultate tertium iam diem laboraret desperata corporis salute, unum de nostris vocare iussit, qui tam confessionem exciperet, is mulierem miseratus B. P. N. Ignatii effigiem illi imposuit, res mira! mulier edito partu periculo liberata est, ingenti propinquorum gratulatione.

Collegium Montellanum.

Hoc collegium, quae Societatis in his locis existimatio est, una populi liberalitas alit. Praesunt scholis Magistri 4. duo erudiendis humanitate adolescentibus, alii primis litteris pueritiae imbuendis; auget huius collegii numerum fratrum nostrorum seminarium, in quibus magnum virtutis et ingenii speciem ostendit. Auctis pietate et numero scholis, simul qui latine discunt, et litterarum formare characteres, ac in verba sententiasque prima litterarum elementa colligere, quadringentorum numerum excedunt. Quoniam Deus O. M. mercedis loco suos voluit famulos variis calamitatibus exercere, fuit hic annus Montellano Collegio minus corporibus salutaris, complures enim acerrimis diuturnis

febribus tentati sunt, sed Dei pr[a]eclara clementia res incolumes evaserunt: multi fere perierit e nostris, res devicto morbo ad suum quisque munus alacres surrexere; et quidem tanto ardentiori studio, quanto præclarior se se dabat occasio. Promulgatum est ijs qui expiatis rite mentibus interessent publicum jubilæum, quæ res tam multos e longinquis varijsque locis ad salutarem confessionem evocavit, ut in ijs audiendis templum pœnitentium multitudinem excludebat: nec sacro locus ullus relinquebat. Allata lux est multis qui in magnis inscitiæ tenebris versabant, nam et qui nihil de pœnitentiæ sacramento prope norant, et qui in eo obeundo multa tetra ac nefaria, partim intempestivo quodam rubore, partim dæmonis terrore tacuerant; Duo in missionem profecti sunt, ubi quidam qui ad eam improbitatem dæmone duce pervenerat, toto contremiscens corpore ad sacerdotem nostrum adijt, supplex se se ei ad pedes procubuit, totiusque vitæ confessione ab inferorum tramite divertit pedem, et se in salutis viam revocavit; is postea sæpius confitetur peccata, et nunc tanto melioribus studet moribus, quanto antea vitijs fœdioribus urgebat, quæ res magnam in omnibus admirationem excitavit. Augent B. P. N. Ignatij pietatem crebra ac singularia beneficia quibus a periculis vitæ multi eius precibus liberant: mulier parturiens cum parere absque vitæ discrimine non valeret Parenti nostro enixe se obtulit moribunda, eiusque imagine deosculata filios duos edidit feliciter ~~filios~~. Senex erat septuagenarius qui ut turpiter flagitioseque vixerat, adeo erat prava consuetudine adstrictus, ut quamvis graviter ægrotaret nullius salubris consilij patiens esset, sed nostrorum precibus emollitus universæ vitæ peccata confitens, multis eluit lacrimis. In natalitijs Christi, Parentis que Ignatij ferijs, qui humanitati dant operam progymnasmatum multitudine, carminumque varietate, certarunt, enigmatum aliarumque inscriptionum numero exposito præclare steterunt, nec contemnendis præmijs sunt affecti. x Benedicto Schlwandi publici cancellis, atque ut multa conferant in pauca, cuiuscumque muneris spectet

tenet (in margin)

utilitas, secundo cursu, quod ad rem interiorem attinet fluunt omnia.

Collegium Osasense.

Sunt in hoc Collegio e nostris 14: sacerdotes 5. reliqui coadiutores. Auctum est collegium hoc anno favente Deo prædio sane fertili; templique

Sacellum

Sacellum egregia pictura, varijsq ornamentis decoratum ad fastigium pervenit: aureis mille et trecentis indicatum. Sacra supellex non mediocria incrementa cepit, ac praeter argenteum haud exigui ponderis aureorum centum, et triginta distributum, ac pretij lychnum nonnulla templo liberaliter tributa. Tanti fiunt ad concionem concursus ut prae hominum multitudine vix liceat concio=natori ad suggestum perrumpere. Saepe oboriunt occasiones sive leniendi odia, sive nefaria lucra, pravasq consuetudinis scindendi, quae et avide arripiuntur a nostris, et studiose. Sed quotidianis rebus omissis non vulgaria dicamus. Saeva inter externos est finium contentio, quae cum in dies excresceret maximum discordiarum seminarium erat. Ea exarserat inter duos, qui literis, et nobilitate erant praediti: eo autem res deducta erat (pace a multis tentata, nec adepta) ut magnam illius desperationem afferret: tum nostri ea dixi fiducia aggressi sunt pro viribus universa componere: evocant parentes ad colloquium, dissidij, atq discordiae docent incommoda, siquidem litium sortantur potius iure, quam ferro decernant, denique in omnes partes sese versant, ut tam atrox dirimant, periculosumq certamen. Haud irriti fuere conatus, dedit Deus, qui sperebatur, eventum seditioq omnis placatis animis conquievit. Mulier vitae flagitiosae cum nostro sacerdoti crimina esset confessa, ita demum confirmata convertit, ut postea ad veterem consuetudinem a quodam soli=citata ipsum ab ea mente abducere curavit. Gravis [illegible] inter [illegible] Reipublicae viros orta erat contensio, eoq iam processerant irae ut illorum timeret exitium: plures cum odij causa etiam lapides fustesq movissent ad collegium rem deferunt, orantq viris pene labentibus subveniant. Quidam ex nostris diu frustra opera cum in aedes nostras discordes ambos convocasset, vicit tandem postquam in conciliando pace, diu multumq sudavit, ut inspectante populo dexterae iungerentur. Homo quidam cum uxorem in manifesto flagitio deprehendisset: in eum furorem exarsit, praesertim ira subita, ac praecipiti, ut uxorem non interficere destineret, rationemq machinabatur, qua id occulte efficere posset, quo omnem a se facti suspicionem averteret, ~~[illegible]~~ is tamen nostris deprecantibus, et a furore deductus est, et uxori iniuriam ingenue remisit. Constantem pudicitiae adolescentis animum cum flecteret ad obsequium foemina impudens, nec minis, nec muneribus posset, diu multumq quaesitum tandem in deserto, et ab arbitris remoto loco solum offendit, sic cum ad flagitium invitat, horta=tur volentem, cohibet reluctantem; at ille invicto semper animo, malo, inquit, corporis mihi vinculis assiduis cruciatibus extingui, quam egregium virginitatis florem cum sempiterno dedecore deflorare. Alter insano mali amore, quam voluptati deditus foeminam sibi desponderat, et ad alienas flagitiose diverterat, ad sanctitatem, frugemq traductus a nostris est. Pari in laude ponendus alius est, qui uxorem ~~[illegible]~~ in flagitio turpi adinvenit honoris correptus furore, educto e vagina gladio adulterum insequitur fugientem:

uxorem postea interimere intentas, precibus nostrorum subois iniuria condonavit, eamque in gratiam recepit. Alius vitae flagitiosae qui ut vitam aleret quaestuarias feminas vulgari fidero exponebat summo peccatorum dolore confessus vitam degit per gratam omnibus. Carceres egeni convivio lauta splendida hoc praebuit collegium, nostros portare cibos prospectares: eximiaque nostrorum benignitas civibus ad novum spectaculum occurrentibus magnae admirationi fuit, nec parvum societati nomen atque amorem conciliavit. Miles flagitiosae vitae in Nosocomio iacebat, pene omnibus destitutus; a quo confiteri renuebat: adeo hominem noster sacerdos divino utique consilio ac voluntate offendit iam morti proximum amissa pene loquendi facultate, rogat num velit confiteri, annuit ille, et ingenti animi laetitia universae vitae expiationem perfecit. Diversa in oppida missi sunt duo quorum in altero praeter quotidianas contiones adiectae cum explicatione legis, tum earum quaestionum, quae de officiis sunt, explicatio. Quanquam huius generis munera quam plurima ubique sunt, quae tamen ut semper commemoranda videantur.

Collegium Freginalense.

Quinque in hoc collegio recensiti sacerdotes 7, scholasticus quidam cum sacerdote comite litteras imbuit humanas; sacerdos alter philosophiae tradendae versatur; reliqui rei domesticae dant operam. Gymnasii frequentia addito philosophiae curriculo satis est aucta. Discipuli maiusque quam pro numero ingeniorum specimen dederunt. Profuit nomen B. P. nostri Ignatii gravibus crebris manifestisque periculis advocatum, eo pietas et tacta religio in eius invocationem et cultum: Matrona nobilis paritura in gravi vitae discrimine constituta invocatione tantum Sanctissimi Parentis subito sensit auxilium, filiumque in lucem edidit felicissime. Magnus est nostrorum labor, nec minus bene virtutis studio quam litterarum scholae procedunt. habent, ea deve oblectate puerili in sine populi conventu mutuae altercationes et disputationum spectacula in iniucunda quibus a profanis saepe ludis inania studia multitudinis avocant: Data est hoc hoc anno tragicomedia quaedam de Parentis nostri Ignatii conversione, quae quoniam varias ancipites vitae casus temporumque vicissitudines exhibebat nihilque constans esse docebat in rebus, nisi quod esset immortalitati coniunctum magno scilicet adiumento fuit ac laetitiae, episcopo praecipue Guadixensi qui dioecesis visendae causa domum nostram convenerat. In finitima oppida duo patres se contulere ubi gravis odiorum sublatae sunt causae, et cum offensiones plurimae voluntaria oblivione delerentur, magna utilitate repressae sunt quaedam et ut de multis unum tangam. Quidam cum ad inimici ultionem acerbi odii incumberet ardentissima nostrorum concione conterritus reputare secum ipse coepit, et quam tandem ea forent incendia, quae apud inferos urent animas impiorum, qua in cogitatione defixus subito scelerum poenitere coepit abiectoque ulciscendi consilio confessionem omnium, quae in vita perpetraverat instituit.

Collegium Residentia Jennensis.

Deguntin hoc collegio quinque sacerdotes 8, totidemque rei domesticæ curatores: omnesque ita animo
sunt toti ut cotidiana progressione, virtutis tales se breui fingant, atque instituant
quales optat, et requirit Societas. Nostri sublevandis sua benignitate mendicis omni
cura, studioque incedebant. quod quidem eximie licuit aliquando in publico hominum
cœtu, cum ad eliciendam in egenos misericordiam sacerdos noster verba fecisset.
Expiationes, conuersionesque animorum frequentes, illæ quidem fuerunt, sed earum
non valde dissimiles, quæ alijs litteris mandatæ sint: Unum tantum dicam, quidam
cum nefario quodam scelere adstrinxisset, ut id tegeret, ac supprimeret, multas
alias turpitudines, maculasque suscepit, cumque eo hominem sua scelera prouexissent
ut sibi ipse moliretur exitum, templum nostrum ingreditur, primoque introitu diui-
nitus immutatus vitam vniuersam expiare sine mora constituit. Profecti sunt
Illustrissimo Cardinali duo ex nostris diœcesim visendam, qui non modo magnum
ex suis concionibus fructum attulere, sed quandiu in hoc munere obeundo ~~substitere~~ titere
rem catecismi valde prouexere, multique rite animi expiati, et ad honestam, lauda-
bilemque vitam à turpi, et flagitiosa conuersi sunt quibus rebus cum plurimum Cardinali
ipsi existimationis apud omnes accessit, tum Societati non parum. Mulier seg-
tinuum iam diem difficultate partus laborabat. hæc Patris N. Ignatij effigie
accepta paulo post fœtum incolumem, incolumis effudit

Collegium Gaditanum

In hoc collegio 14. è nostris commorantur, ex his sacerdotes 8. cæteri coadiu-
tores: in quorum numerum adscripti duo, sacerdotes expiandis confessionibus haud
exiguam dant operam, nec sine magno multarum animarum emolumento, quæ
templum nostrum magna cum pietate, parique deuotione feriatis, pro festis
diebus conueniunt; celebrioribus autem vel quibus præfixæ sunt mensibus indul-
gentiæ, ita frequens concursus, vix sufficiant expiare se volentibus septem + aut octo sa-
cerdotes multo post meridiem perseuerantes. assuetum his diebus sacram
patefacere Eucharistiam eo apparatu, ac pompa qui par est, sacra simul con-
cio tertiâ post meridianam horam semper habita, cæteris ferialibus diebus
exhortationes nunquam prætermissæ, nec prætereunda silentio, quæ infimæ conditio-
nis genti in subterraneis specubus indigentia ergo habitanti omni auxilio, et ope
destitutæ fiunt: excurrunt nostri per hæc loca sæpe iuxta audientium captum
præcepta disertantes. nostrorum opera nulli sibi moribundo. grauiterve ægrotanti

nocturnus diu desiderata est. Mulier fuit omnibus dedita voluptatibus, venereis
praesertim, quae mota à nostrorum uno concione sacra, et gravitate cuiusdam peccati
perculsa noctu visa à venenatis serpentibus suffocari, nec mora primo mane nostram
domum petijt, et anteactae vitae peccata evomens ad optimam se recepit frugem.
Scholae nostrae ob civium ingratitudinem clausae undecim ab hoc mense, eorum
+ pane demrogatus. et tantorum puerorum causa vix + pane (ut et plurimorum indigentia)
victitantium iterum apertae; adsunt hic duo sacerdotes cum fratre nec sine mag-
no labore aucta hoc anno templi nostri supellectilia nonnullis magni pre-
tij ornamentis annuis redditibus ad id exiguis destinatis, et pecunijs collatis.

Collegium Gaditanum.

Sexdecim socij hoc anno gaditanum incoluere collegium. Sacerdotes 8, par numerus Coadiutorum
ex his duo imbuendis elementarijs occupatur, duo item exillis grammaticae praesunt scholis quae eodem
ulterius num°, et literarum ac laudabilium morum profectu eundemque semper retinent splendorem, ex ijs
multis annis qui nondum pervenerant probe loquentur, hispane dicitur sine capita optime tenent hi gaudent
tis adolescentes tenera ex constitutis ut totam pene urbem talibus carminibus personet, ex discipulis
aliqui religiosorum familijs nomen dedere, unus in societatem admissus, è nostris Anglus sacerdos operam
nauat ... servitijs nauat qui mercaturam exercendi causa huc confluunt, duodecim huius industria
opitulante deo hoc anno ad catholicam fidem revocati, spretis quas cum materno lacte suxerant cum fidem
opinionibus. Civitati quoque usitata societatis nostrae officia sunt utiliter praestita, nostri enim praeterquam
dictis domi nostrae confessiones diebus quibus habitus sacrorum etiam virginum coenobia cum audiendis confessionibus
tunc etiam pijs exortationibus ad pietatis studium excitarunt. Illustrium feminarum, quae ad nostrum templum
ventitant, virtus, sanctitas fuit quae hortatoris nostri hortatu singulis mensibus, quo die plenariam reddi
tur indulgentiam sacra sinaxim ineunt in templo nostro; prolatoque tempore sacro sancto Christi corpore maximo
earum sumptibus apparatu, parique frequentia in precibus, hominumque audienda die insumunt, atque ut initio se
dant vere et societati laudi eripsis. Accivitati magno cum emolumento futura quadraginta orarum supplicatio
cat° ~~bacchanalium~~ habita bacchanalium diebus. hoc praesertim anno magna civium celebritate quorum
maior pars relictis ludis superioris quoque temporis sordibus expiatis ecclesiam petit ad deumque precantibus
~~familijs~~ hominibus deprecandum venit, ~~illa~~ istis pijs societatis industrijs civitas pari liberalitate respondet,
auctus enim civium benignitate non mediocriter sacer ornatus, atque exigua pars domi edificata novingi
ppe ac per amplum aedificium aliquos ante annos incoatum, socijs in perfectam aedem absolutum est.

Collegium Xericense

Numerati hoc anno hac sede 15 e nostris, horum decem humaniorum literarum cultores: religiosi domestici
procurationi incumbentes: Sacerdotes nostri confessionibus audiendis concionibus habendis aliisque piis opere
ribus in proximorum salutem incubuerunt, confitentium et communicantium in templo nostro multitudo in certis
temporibus solet esse maxime, extinguit fuit hoc anno communicantium nobilitas qua numerus iuvenior
fructus labori si impar, meretrices duae adultae honestati revocatae: è Cratorum ... die quoque
desiderati non pauci: inter duas familias imprimis nobiles tam acerbae extiterunt dissidia ut magnitudo
utrinque metueretur excisium, eaque perturbatissimus rerum status, desperationem patiendi videbatur af

afferre, tantum tamen Deo duce perfectum est ut obliteratis penitus offensionibus redintegrata sit amicitia: magnaque nostrorum apud omnes passim nobiles existimatio. Sane lectionum feliciter peremptam rigidam quandam iudicum sententiam, qui huius opprimendi causa hunc locum convenerant. Hoc nostrorum de novo auxit apud cives opinio, quam multis abhinc annis multi non sunt adepti, et consecuta. Quidam latinitatis linguae vetustatis satis peritus de humanitatis nostra disciplina parum contentus non sine dedecore desciscebat: ad extremum revictus convictus gymnasio clauso, discipulosque ipse suos ad lycea nostra migravit: et quod caput est: propinquos duos ex liberis in societatem, omnesque mente imbuerent. Et de nostra magna est populi frequentia sextis quoque feriis quadragesimae, nec minore ergo Jesum patientis affectu, cuius celeberrima templo nostro solemnitate celebrantur: spectaculum est plenum lacrimis voluptatis, atque nostram templum undique scandentium turbam referam hymnis et canticis personantem, increbescente symphonia, ferientibus aera vocibus, cereisque facibus collucentes: augebant iucunditatem affectus, cum virorum nobilium, tum feminarum apud Dei aspectum humili supplicatione procumbentium. Ipsius porro templi instrumentum tum vario sacrarum vestium supellectile auctum, tum maxima cera copia Eucharistiae Monstrandae, calixque item argenteus donatus est: sumptuumque omnium in templi ornatum summa subducta hoc anno trecentorum fuit aureorum.

Collegium Antequerense

Duodecim e nostris hoc collegium amplectitur: sacerdotes quinque; tres in societatem adsciti. Nostrorum spiritus multos ad sacramentalia perduxit, multos ad expediendam superioris vitae noxam invitavit: nec vetere resarciendi gratias occasio defuit: vir quidam qui ad deponenda arma nullis unquam inductus precibus penetrat, ex collocutione sacerdotis nostri ad Dominum ad pacem, testatus est se vim quandam sensisse divinam, cui resistere diutius odio retinendo non posset: atque id circo aequo animo inimicis se mitem faceret. Alii duo cum mutuo inter se flagrarent invidia, Deo bene iuvante, facta compositio, revocatique ad concordiam et irarum extenuato principia, dum ad extremum omnis illa dissensionis flamma compressa est. Sodalibus eadem studium ubertas est: ac praeter cetera benefacta sunt qui virginum pudicitiae succurrant, unamque virginem, cuius periclitabatur integritas, magno emptam, in tuto honesto quoque loco collocavit. Nostrae res familiaris satis auctae et amplificatae, extructisque aliquot cubiculis laxatae habitationis angustiae: nullaque ornamenta templo donata. Foras ad animarum lucra sunt profecti duo: ubi omnium plena utilitatis itinera numerarent nullus dicendi erat modus. Hoc universe dici potest; confessionum numerus pro multitudine iniri non potuit, agricolae, hunc ad vesperum confitentibus aures dabantur, vix tantulo inter omisso spatio circiter meridiem

44

corporibus curandis. Quidam in fine magno discrimine ęgrotabat ad quem ubi Sacerdos noster accessit, deque expiando animo verba fecit, hominem sui iuris sententięque valde pertinacem offendit. Negabat infelix et cęcitate mentis ictus, ullis se adstringi peccatis, et tamen vulgo magnus habebatur peccator. Biduo post redit Pater ad ęgrum non abiiciendum ratus, qui eo erat ante repulsus, vicitque constans charitas Spiritus pertinacis: hominem ex superiore cohortatione reperit immutatum, confitentemque peccata non minore sua cum voluntate quam cum dolore pœnitentis excepit. Ex multis pacificationibus unam primis memorabilis, divisus erat populus in factiones ac duas partes, multę passim iniurię vicissim inferebantur, multorum cędes, aut calamitates metuebantur: at unius e nostris interventu Deus omnium animos ad concordiam pacemque revocavit. Alter ira concitatus, et inimico sibi mortem consciscere parabat, qui etiam nostri oratione Concionatoris mitigatus cum Deo et inimico redit in gratiam

Collegium Ubedense

Incoluere sedem istam Sacerdotes quinque quibus totidem rei domesticę administri respondent. Concionibus aliisque Societatis nostrę muneribus Ubedensis Civitas pietate auctior exstitit in dies: In ęde nostra Iubilei mensibus tria milia circiter Sacramenta ministrant. Solemni supplicatione adoratum Christi corpus magno hominum cętu tanto Symphoniacorum, tubarum, instrumentorumque concentu, tanto denique ad maiestatis speciem apparatu quantum in his locis etiam nostrorum memoria viderat nemo. Plurimique cives primarii Matronęque nobilissimę quaternas quinasque horas continuas Domino nostro supplicarunt. Est hic Societas aucta nominis: Excitati sunt ~~iii~~ ad ęquitatis studium iustitięque et pacis ut qui ex alienis bonis, ~~ut qui ex alieni~~ huius l. per ignorantiam detinebant, l. ad se consulto transtulerant, ea suis quęque Dominis restituerent: Inventique sunt qui ne aliena punctum temporis detinerent, fortunas suas venderent universas, malentque vitam inopem degere quam contra officium vitam ipsam ex alieno tueri. Prohibitus pręterea est multorum additus ab inimicorum sanguine atque cęde. Inter quos unus ab inimico graviter offensus offensorem postulat de iniuriis: multatur exilio reus, relictis in maxima inopia coniuge liberisque et quod gravissimum relicto etiam in posterum dissensionum seminario. Sacerdos noster ut una opera; tot incommodis obviam iret ita Deo duce rem omnem administravit, ut et ~~reo~~ reo daretur impunitas, et quisquis esset obliviscetur iniuria

nobilis

Nobiles inter se familiis ardebant odiis ut ad conditiones pacis nullis precibus flecti possent implacabiles nutriebant inimicitias cum e discordibus unus in quo maximum ad compositionem videbatur esse momentum morbo corripitur: is cum suis rebus valde metueret confessionis causa sacerdotem e nostris accersit, qui ut confitenti operam dedit, sensitque tunc demum oblatum esse tempus finem tantis imponendi discordiis, aegrum animat ad concordiam: facile in animo iam parato insedit oratio: advocat aeger inimicum mutuaque collacrymatione atque amplexu firmata pax est. Tanta porro est erga nos civium benignitas ut sive quae ad victum, corporum sive quae ad templi ornatum, divinumque cultum pertineant abunde suppeditent. Virginum pudori consultum est, et quae virginitatis thesaurum a rapaci hominum libidine prohibere non poterant virtute, honestoque loco collocatae sunt. Quaedam cum viri amoribus aestueret, ad expellendas suas libidines caedem paraverat viro, quod cum ab uno ex nostris agnosceretur tanto ardore apud eam verba fecit ut de meditato scelere temperaret.

Collegium Marchenense

Alit haec domus e nostris 15: sacerdotes 7. horum duo humanitatem tradunt: 8vo rei domesticae inservientes: horum duo civium liberis prima literarum elementa tradunt ut ea non modo probe norint, atque expedite legant sed etiam ut calamo scite pingant et exprimant attramento. Facta est hoc anno duodecim patrum accessio tertiae probationis causa: qui non modo nostris sed omni populo eximium virtutum omnium exemplum edidere: in hospitales domus, custodias publicas, atque in puerorum abecedariorum nostrorum scholas eunt frequenter; ad sui quemque officii munus instruentes. Festo quoque die in plateis Christianam legem tradebant: habebat per eam occasionem ad populum exhortatio: prodit sacerdos noster in forum ubi fere totius oppidi multitudinem refertum invenit, tunc clara voce precem orditur aliquam ut rei novitate plebs excitata concurrerat: ea ratione se producenti, trecenti [illegible]que interdum nudis capitibus, intentique ad precem palmis sacerdotem praeeuntem voce sequuntur in templum, ubi confitentium numerus magnus fuit. Adventus vero, et quadragessimae temporibus, qui se domi nostrae ter singulis hebdomadis flagellis caederent amplius ducenti numerati sunt. Nec dissimilia fuere in proximis iuvandis caeterorum patrum, qui in probatione non sunt, studia: confessiones enim generales audiere permultas, eorum qui multos iam annos, aut prorsus abstinuerant, aut abusi confessione erant. Foeminae aliquae a turpi vita revocatae sunt. Nonnullae etiam occulta impuritate pollutae vel matrimonio iunctae vel alia ratione a flagitiis adductae. Inter discordes atque inimicos, qui se capitali odio persequebantur, pax constituta. Ex his fuit quidam, qui inimico multos annos inimicitias

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

exercuerat gravissimas, neque ab eo furore vel nobilium virorum authoritate, precibusque
dimoveri potuerat. Hic nostrorum suasu sponte remissit iniuriam, ac generali confessio-
ne expiatus vitam instituit valde laudabilem, in eaque etiam perseverat. Habet hic
domicilium societas, in quo Baeticae totius nobiles adolescentes literis, ac virtute erudi-
untur: praeter studia iuventae, et cotidianae precationis in illis consuetudo tam flagran-
tibus illorum studiis, ut ea nec calorum quos tempus anni faciebat, nec negotiorum
quae saepe incidunt magnitudo restrinxerit. His praesidiis innumera consecuta in illis
sunt commoda quae ut brevitati consulam praetermitto.

Collegium Baezanum

Continet hoc collegium socios 14. sacerdotes 6. reliquos sororum cooperatores, nostrorum
opera fructuosa sacris pariter, atque impiis fuit. Quo inter alia sodalitia magnos fructus
cepit, utriusque constitit proventus eximius, plures nobilium etiam nostri P. Igna-
tii meditationibus exculti commutata ultra ratione admiratione sibi fuerunt, non
pauci ad religiosorum familias, duo in societatem adsciti non vulgarium dede-
runt documenta virtutum: in 4. sodalitatibus verae virtutis, pietatisque studia vigent.
in infirmorum valetudinarium, carcerem que publicum itum frequenter est; in hoc
plures homines vel impetrata ab inimicis venia vel debito a creditoribus remisso so-
dalium opera sunt liberati. nec minor est nostrorum opera. multas et graves dis-
cordias extinxerunt, unam praecipue quae inter duas familias nobilissimas et affi-
nitatibus inter se coniunctas accensam, filios in parentes, fratresque in ipsos fra-
tres ~~impio~~ impio, crudelique odio armaverat. oppidani duo cum per multos annos
graves inimicitias gessissent ita patris cuiusdam nostri concione commoti sunt ut
illico dextra, fideque data in ipso templo odia finierint. Quidam cum quadragesi-
mum iam annum bestiarum ritu viveret tandem divina excitante luce suas
sordes aspexit, confessus que statim universa peccata tanto longiorem ingressus est vitam,
quanto egressus erat e faediori; sed huius generis plura sunt quam ut nequisse habe-
am singula persequi. complures inter dolores, mabos, pericula voto nuncupato sibi con-
dito Beato Parenti N. Ignatio praesentissimum caeleste auxilium ac praesidium
experti: in his unus desperatae valetudinis cum oleo eius lampadis inungeretur, cuius
que nomen nuncuparet terribiles ex diuturna aegritudine dolores leniri, extingui praesentie-
bat ut plane sanus et incolumis permanserit. Mulier partus discrimine laborans
omni auxilio humano tentato: ac destituto foetu in matrice emortuo a medicis despe-
rata salute relicta, Parentis N. reliquiam ardenti efflagitavit studio sacroque eius
contactu, ita subito peperit salute reddita ut omnibus admirantibus, et ad miraculi
stuporem attonitis in templum postridie venerit. et ingenua acclinata gratias im-

mortali Deo obstiturum valetudinem ipsa reddiderit. Ædis sacræ suppellectilem fuit non vulgaris auctio.

Collegium Triguerense

Alit hoc collegium sacerdotes 6. reliquos rei domesticæ dicatos numero 7. quorum unus in erudiendis primis literis pueritiæ occupatur. Latum et præcipuum in concione præsidium periclitanti multorum saluti. Quidam cum ad duorum cædem inimicorum perditos homines induxisset nostro concionatore audito, ita permotus est ut statim inimicos ipsos venerit cum iisque de pace suppliciter egerit. Alius sæpe a fœmina solicitatus ad facinus, non modo induci nullo modo potuit, sed eam ipse potius ut peccata confiteretur induxit, multi etiam pacificati inter se, qui implacabiles inimicitias gerere videbantur. In hac re insignis pacificatio fuit inter duas familias in quibus dum frustra complures laborarent magnum oppidi exitium timebatur, Unus ex præcipuis adversariis rem totam cuidam e nostris permittit; qui tunc forte absens cum vehementer expectatus in oppidum redisset, ita rem composuit, ut utrique parti cumulate sit satisfactum. Quidam cum multos annos confessionis sacramento caruisset, atque in posterum etiam carere constitueret nostrorum hortatione mores mutavit, sacramentaque iam frequenter obit. Duæ ineunte quadragesima missiones et frugiferæ factæ sunt: quidam vir scelestissimus a concubinæ consuetudine sese removit, eamque vivendi rationem orsus est, quæ maximam omnibus qui eum noverant attulit admirationem: in oppido quodam institutam sodalitatem reliquimus, ut se omnium virtutum semen, nostrorumque operum labor vivus adhuc conservet, inceptaque vitæ ratione summa cum laude perseveret. Quadragenarum horarum supplicatio insigni splendore, ac religione habita hoc anno: innumerus fermè numerus, qui semestre iubileum conatus lucrari, nec minor ardor, et pietas erga Deum cum se domi nostræ singulis anni hebdomadis ita acriter flagellis cæderent ut sanguine unda templum purpuratum relinquerent: sed quadragesimæ quidem diebus ita se lacerant, ut audientibus miserationem simul, et horrorem inculcant. Mulier nostris multos iam annos confiteri solita cum partus difficultate ad extremum vitæ periculum devenisset, nostrum iussit advocari sacerdotem ut Parentis nostri reliquiam illi imponeret, eaque fuit Mulieris pietas, fideque ut eam reliquiam devote amplecteretur ipsa facillimè partum reddiderit. atque hæc Bæticæ Provinciæ. cæterorumque huius anni res gestæ terminum habeant.

Annue Litterae Provinciae Boeticae Societatis Jesu anni 1629.

Pertenece al archivo de la Provincia de donde se sacó con orden de su Rev.ª el P.e Prov.l Gonzalo de Peralta en Junio de 1644. y alli se ha de bolver.

Jun.º de Sandoval

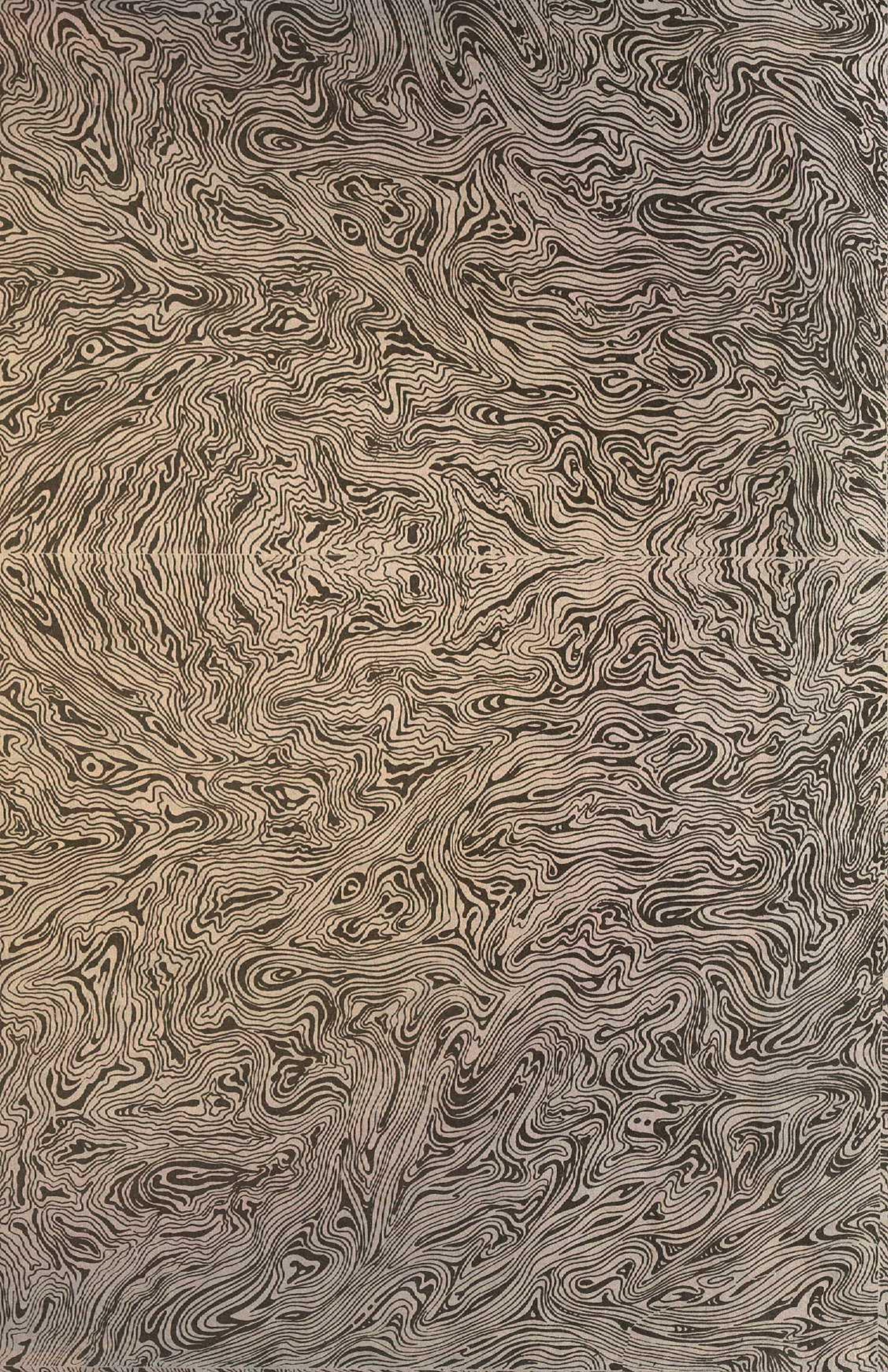

PAPELES
de
JESUITAS

Caja
A - 40